गर्गसंहितान्तर्गतं श्रीकृष्णसहस्रनामम्

गर्ग उवाच
अथोग्रसेनो नृपतिः पुत्रस्याशां विसृज्य च ।
व्यासं पप्रच्छ सन्देहं ज्ञात्वा विश्वं मनोमयम् ॥ १॥

उग्रसेन उवाच
ब्रह्मन् केन प्रकारेण हित्वा च जगतः सुखम् ।
भजेत् कृष्णं परंब्रह्म तन्मे व्याख्यातुमर्हसि ॥ २॥

व्यास उवाच
त्वदग्रे कथयिष्यामि सत्यं हितकरं वचः ।
उग्रसेन महाराज शृणुष्वैकाग्रमानसः ॥ ३॥

सेवनं कुरु राजेन्द्र राधाश्रीकृष्णयोः परम् ।
नित्यं सहस्रनामभ्यामुभयोर्भक्तितः किल ॥ ४॥

सहस्रनाम राधाया विधिर्जानाति भूपते ।
शङ्करो नारदश्चैव केचिद्वै चास्मदादयः ॥ ५॥

उग्रसेन उवाच
राधिकानामसाहस्रं नारदाच्च पुरा श्रुतम् ।
एकान्ते दिव्यशिबिरे कुरुक्षेत्रे रविग्रहे ॥ ६॥

न श्रुतं नामसाहस्रं कृष्णस्याक्लिष्टकर्मणः ।
वद तन्मे च कृपया येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम् ॥ ७॥

गर्ग उवाच
श्रुत्वोग्रसेनवचनं वेदव्यासो महामुनिः ।
प्रशस्य तं प्रीतमनाः प्राह कृष्णं विलोकयन् ॥ ८॥

व्यास उवाच
शृणु राजन् प्रवक्ष्यामि सहस्रं नाम सुन्दरम् ।
पुरा स्वधाम्नि राधायै कृष्णेनानेन निर्मितम् ॥ ९॥

श्रीभगवानुवाच
इदं रहस्यं किल गोपनीयं दत्ते च हानिः सततं भवेद्धि ।
मोक्षप्रदं सर्वसुखप्रदं शं परं परार्थं पुरुषार्थदं च ॥ १०॥

रूपं च मे कृष्णसहस्रनाम पठेत्तु मद्रूप इव प्रसिद्धः ।
दातव्यमेवं न शठाय कुत्र न दाम्भिकायोपदिशेत् कदापि ॥ ११॥

दातव्यमेवं करुणावृताय गुर्वंघ्रिभक्तिप्रपरायणाय ।
श्रीकृष्णभक्ताय सतां पराय तथा मदक्रोधविवर्जिताय ॥ १२॥

ॐ अस्य श्रीकृष्णसहस्रनामस्तोत्रमन्त्रस्य नारायणऋषिः ।
भुजङ्गप्रयातं छन्दः । श्रीकृष्णचन्द्रो देवता ।
वासुदेवो बीजं । श्रीराधा शक्तिः । मन्मथः कीलकं ।
श्रीपूर्णब्रह्मकृष्णचन्द्रभक्तिजन्मफलप्राप्तये जपे विनियोगः ॥॥

अथ ध्यानम् । (भुजङ्गप्रयातम्)
शिखिमुकुटविशेषं नीलपद्माङ्गदेशं
    विधुमुखकृतकेशं कौस्तुभापीतवेशम् ।
मधुररवकलेशं शं भजे भ्रातृशेषं
    व्रजजनवनितेशं माधवं राधिकेशम् ॥ १३॥

इति ध्यानम् ॥

हरिर्देवकीनन्दनः कंसहंता परात्मा च पीताम्बरः पूर्णदेवः ।
रमेशस्तु कृष्णः परेशः पुराणः सुरेशोऽच्युतो वासुदेवश्च देवः ॥ १४॥

धराभारहर्ता कृती राधिकेशः परो भूवरो दिव्यगोलोकनाथः ।
सुदाम्नस्तथा राधिकाशापहेतुर्घृणी मानिनीमानदो दिव्यलोकः ॥ १५॥

लसद्गोपवेषो ह्यजो राधिकात्मा चलत्कुण्डलः कुन्तली कुन्तलस्रक् ।
रथस्थः कदा राधया दिव्यरत्नः सुधासौधभूचारणो दिव्यवासाः ॥ १६॥

कदा वृन्दकारण्यचारी स्वलोके महारत्नसिंहासनस्थः प्रशान्तः ।
महाहंसभै(?)श्चामरैर्वीज्यमानश्चलच्छत्रमुक्तावलीशोभमानः ॥ १७॥

सुखी कोटिकन्दर्पलीलाभिरामः क्वणन्नूपुरालऽग्कृतांघ्रिः शुभांघ्रिः ।
सुजानुश्च रंभाशुभोरुः कृशाङ्गः प्रतापी भुशुण्डासुदोर्दण्डखण्डः ॥ १८॥

जपापुष्पहस्तश्च शातोदरश्रीर्महापद्मवक्षस्थलश्चन्द्रहासः ।
लसत्कुन्ददन्तश्च बिम्बाधरश्रीः शरत्पद्मनेत्रः किरीटोज्ज्वलाभः ॥ १९॥

सखीकोटिभिर्वर्तमानो निकुञ्जे प्रियाराधया राससक्तो नवाङ्गः ।

धराब्रह्मरुद्रादिभिः प्रार्थितः सद्धराभारदूरीकृतार्थं प्रजातः ॥ २०॥

यदुर्देवकीसौख्यदो बन्धनच्छित् सशेषो विभुर्योगमायी च विष्णुः ।
व्रजे नन्दपुत्रो यशोदासुताख्यो महासौख्यदो बालरूपः शुभाङ्गः ॥ २१॥

तथा पूतनामोक्षदः श्यामरूपो दयालुस्त्वनोभञ्जनः पल्लवांघ्रिः ।
तृणावर्तसंहारकारी च गोपो यशोदायशो विश्वरूपप्रदर्शी ॥ २२॥

तथा गर्गदिष्टश्च भाग्योदयश्रीः लसद्बालकेलिःसरामः सुवाचः ।
क्वणन्नूपुरैः शब्दयुग्रिङ्गमाणस्तथा जानुहस्तैर्व्रजेशाङ्गणे वा ॥ २३॥

दधिस्पृक्च हैयङ्गवीदुग्धभोक्ता दधिस्तेयकृद्दुग्धभुग्भाण्डभेत्ता ।
मृदं भुक्तवान् गोपजो विश्वरूपः प्रचण्डांशुचण्डप्रभामण्डिताङ्गः ॥ २४॥

यशोदाकरैर्वर्धनं प्राप्त आद्यो मणिग्रीवमुक्तिप्रदो दामबद्धः ।
कदा नृत्यमानो व्रजे गोपिकाभिः कदा नन्दसन्नन्दकैर्लाल्यमानः ॥ २५॥

कदा गोपनन्दांकगोपालरूपी कलिन्दाङ्गजाकूलगो वर्तमानः ।
घनैर्मारुतैश्च्छन्नभाण्डीरदेशे गृहीतो वरो राधया नन्दहस्तात् ॥ २६॥

निकुञ्जे च गोलोकलोकागतेऽपि महारत्नसङ्घैः कदम्बावृतेऽपि ।
तदा ब्रह्मणा राधिकासद्विवाहे प्रतिष्ठां गतः पूजितः साममन्त्रैः ॥ २७॥

रसी रासयुङ्मालतीनां वनेऽपि प्रियाराधयाऽऽराधितार्थो रमेशः ।
variation प्रियाराधया राधिकार्थम्
धरानाथ आनन्ददः श्रीनिकेतो वनेशो धनी सुन्दरो गोपिकेशः ॥ २८॥

कदा राधया प्रापितो नन्दगेहे यशोदाकरैर्लालितो मन्दहासः ।
भयी क्वापि वृन्दारकारण्यवासी महामन्दिरे वासकृद्देवपूज्यः ॥ २९॥

वने वत्सचारी महावत्सहारी बकारिः सुरैः पूजितोऽघारिनामा ।
वने वत्सकृद्गोपकृद्गोपवेषः कदा ब्रह्मणा संस्तुतः पद्मनाभः ॥ ३०॥

विहारी तथा तालभुग्धेनुकारिः सदा रक्षको गोविषार्थिप्रणाशी ।
कलिन्दाङ्गजाकूलगः कालियस्य दमी नृत्यकारी फणेष्वप्रसिद्धः ॥ ३१॥

सलीलः शमी ज्ञानदः कामपूरस्तथा गोपयुग्गोप आनन्दकारी ।
स्थिरीह्यग्निभुक्पालको बाललीलः सुरागश्च वंशीधरः पुष्पशीलः ॥ ३२॥

प्रलम्बप्रभानाशको गौरवर्णो बलो रोहिणीजश्च रामश्च शेषः ।
बली पद्मनेत्रश्च कृष्णाग्रजश्च धरेशः फणीशस्तु नीलाम्बराभः ॥ ३३॥

महासौख्यदो ह्यग्निहारो व्रजेशः शरद्ग्रीष्मवर्षाकरः कृष्णवर्णः ।
व्रजे गोपिकापूजितश्चीरहर्ता कदम्बे स्थितश्चीरदः सुन्दरीशः ॥ ३४॥

क्षुधानाशकृद्यज्ञपत्नीमनःस्पृक्कृपाकारकः केलिकर्तावनीशः ।
व्रजे शक्रयागप्रणाशी मिताशी शुनासीरमोहप्रदो बालरूपी ॥ ३५॥

गिरेः पूजको नन्दपुत्रो ह्यगध्रः कृपाकृच्च गोवर्धनोद्धारिनामा ।
तथा वातवर्षाहरो रक्षकश्च व्रजाधीशगोपाङ्गनाशङ्कितः सन् ॥ ३६॥

अगेन्द्रोपरि शक्रपूज्यः स्तुतः प्राङ्मृषाशिक्षको देवगोविन्दनामा ।
व्रजाधीशरक्षाकरः पाशिपूज्योऽनुजैर्गोपजैर्दिव्यवैकुण्ठदर्शी ॥ ३७॥

चलच्चारुवंशीक्वणः कामिनीशो व्रजे कामीनीमोहदः कामरूपः ।
रसाक्तो रसी रासकृद्राधिकेशो महामोहदो मानिनीमानहारी ॥ ३८॥

विहारी वरो मानहृद्राधिकांगो धराद्वीपगः खण्डचारी वनस्थः ।
प्रियो ह्यष्टवक्रर्षिद्रष्टा सराधो महामोक्षदः पद्महारी प्रियार्थः ॥ ३९॥

वटस्थः सुरश्चन्दनाक्तः प्रसक्तो व्रजं ह्यागतो राधया मोहिनीषु ।
महामोहकृद्गोपिकागीतकीर्ती रसस्थः पटी दुःखिताकामिनीशः ॥ ४०॥

वने गोपिकात्यागकृत्पादचिह्नप्रदर्शी कलाकारकः काममोही ।
वशी गोपिकामध्यगः पेशवाचः प्रियाप्रीतिकृद्रासरक्तः कलेशः ॥ ४१॥

रसारक्तचित्तो ह्यनन्तस्वरूपः स्रजा संवृतो वल्लवीमध्यसंस्थः ।
सुबाहुः सुपादः सुवेशः सुकेशो व्रजेशः सखा वल्लभेशः सुदेशः ॥ ४२॥

क्वणत्किङ्किणीजालभृन्नूपुराढ्यो लसत्कङ्कणो ह्यङ्गदी हारभारः ।
किरीटी चलत्कुण्डलश्चाङ्गुलीयस्फुरत्कौस्तुभो मालतीमण्डिताङ्गः ॥ ४३॥

महानृत्यकृद्रासरङ्गः कलाढ्यश्चलद्धारभो भामिनीनृत्ययुक्तः ।
कलिन्दाङ्गजाकेलिकृत्कुंकुमश्रीः सुरैर्नायिकानायकैर्गीयमानः ॥ ४४॥

सुखाढ्यस्तु राधापतिः पूर्णबोधः कटाक्षस्मितीवल्गितभ्रूविलासः ।

सुरम्योऽलिभिः कुन्तलालोलकेशः स्फुरद्बर्हकुन्दस्रजा चारुवेषः ॥ ४५॥

महासर्पतो नन्दरक्षापरांघ्रिः सदा मोक्षदः शङ्खचूडप्रणाशी ।
variation महामोक्षदः
प्रजारक्षको गोपिकागीयमानः ककुद्मिप्रणाशप्रयासः सुरेज्यः ॥ ४६॥

कलिः क्रोधकृत्कंसमन्त्रोपदेष्टा तथाक्रूरमन्त्रोपदेशी सुरार्थः ।
बली केशिहा पुष्पवर्षोऽमलश्रीस्तथा नारदाद्दर्शितो व्योमहन्ता ॥ ४७॥

तथाक्रूरसेवापरः सर्वदर्शी व्रजे गोपिकामोहदः कूलवर्ती ।
सतीराधिकाबोधदः स्वप्नकर्ता विलासी महामोहनाशी स्वबोधः ॥ ४८॥

व्रजे शापतस्त्यक्तराधासकाशो महामोहदावाग्निदग्धापतिश्च ।
सखीबन्धनान्मोहिताक्रूर आरात्सखीकङ्कणैस्ताडिताक्रूररक्षी ॥ ४९॥

रथस्थो व्रजे राधया कृष्णचन्द्रः सुगुप्तो गमी गोपकैश्चारुलीलः ।
जलेऽक्रूरसन्दर्शितो दिव्यरूपो दिदृक्षुः पुरीमोहिनीचित्तमोही ॥ ५०॥

तथा रङ्गकारप्रणाशी सुवस्त्रःस्रजी वायकप्रीतिकृन्मालिपूज्यः ।
महाकीर्तिदश्चापि कुब्जाविनोदी स्फुरच्चण्डकोदण्डरुग्णप्रचण्डः ॥ ५१॥

भटार्तिप्रदः कंसदुःस्वप्नकारी महामल्लवेषः करीन्द्रप्रहारी ।
महामात्यहा रङ्गभूमिप्रवेशी रसाढ्यो यशःस्पृग्बली वाक्पटुश्रीः ॥ ५२॥

महामल्लहा युद्धकृत्स्त्रीवचोऽर्थी धरानायकः कंसहन्ता यदुःप्राक् ।
सदा पूजितो ह्युग्रसेनप्रसिद्धो धराराज्यदो यादवैर्मण्डिताङ्गः ॥ ५३॥

गुरोः पुत्रदो ब्रह्मविद्ब्रह्मपाठी महाशङ्खहा दण्डधृक्पूज्य एव ।
व्रजे ह्युद्धवप्रेषितो गोपमोही यशोदाघृणी गोपिकाज्ञानदेशी ॥ ५४॥

सदा स्नेहकृत्कुब्जया पूजिताङ्गस्तथाक्रूरगेहंगमी मन्त्रवेत्ता ।
तथा पाण्डवप्रेषिताक्रूर एव सुखी सर्वदर्शी नृपानन्दकारी ॥ ५५॥

महाक्षौहिणीहा जरासन्धमानी नृपो द्वारकाकारको मोक्षकर्ता ।
रणी सार्वभौमस्तुतो ज्ञानदाता जरासन्धसङ्कल्पकृद्धावदंघ्रिः ॥ ५६॥

नगादुत्पतद्द्वारिकामध्यवर्ती तथा रेवतीभूषणस्तालचिह्नः ।
यदू रुक्मिणीहारकश्चैद्यवेद्यस्तथा रुक्मिरूपप्रणाशी सुखाशी ॥ ५७॥

अनन्तश्च मारश्च कार्ष्णिश्च कामो मनोजस्तथा शम्बरारी रतीशः ।
रथी मन्मथो मीनकेतुः शरी च स्मरो दर्पको मानहा पञ्चबाणः ॥ ५८॥

प्रियः सत्यभामापतिर्यादवेशोऽथ सत्राजितप्रेमपूरः प्रहासः ।
महारत्नदो जाम्बवद्युद्धकारी महाचक्रधृक्खड्गधृग्ग्रामसंधिः ॥ ५९॥

विहारस्थितः पाण्डवप्रेमकारी कलिन्दाङ्गजामोहनः खाण्डवार्थी ।
सखा फाल्गुनप्रीतिकृन्नग्रकर्ता तथा मित्रविन्दापतिः क्रीडनार्थी ॥ ६०॥

नृपप्रेमकृद्गोजितः सप्तरूपोऽथ सत्यापतिः पारिबर्ही यथेष्टः ।
नृपैः संवृतश्चापि भद्रापतिस्तु विलासी मधोर्मानिनीशो जनेशः ॥ ६१॥

शुनासीरमोहावृतः सत्सभार्यः सताक्ष्र्यो मुरारिः पुरीसङ्घभेत्ता ।
सुवीरःशिरःखण्डनो दैत्यनाशी शरी भौमहा चण्डवेगः प्रवीरः ॥ ६२॥

धरासंस्तुतः कुण्डलच्छत्रहर्ता महारत्नयुग् राजकन्याभिरामः ।
शचीपूजितः शक्रजिन्मानहर्ता तथा पारिजातापहारी रमेशः ॥ ६३॥

गृही चामरैः शोभितो भीष्मकन्यापतिर्हास्यकृन्मानिनीमानकारी ।
तथा रुक्मिणीवाक्पटुः प्रेमगेहः सतीमोहनः कामदेवापरश्रीः ॥ ६४॥

सुदेष्णः सुचारुस्तथा चारुदेष्णोऽपरश्चारुदेहो बली चारुगुप्तः ।
सुती भद्रचारुस्तथा चारुचन्द्रो विचारुश्च चारू रथी पुत्ररूपः ॥ ६५॥

सुभानुः प्रभानुस्तथा चन्द्रभानुर्बृहद्भानुरेवाष्टभानुश्च साम्बः ।
सुमित्रः क्रतुश्चित्रकेतुस्तु वीरोऽश्वसेनो वृषश्चित्रगुश्चन्द्रबिम्बः ॥ ६६॥

विशङ्कुर्वसुश्च श्रुतो भद्र एकः सुबाहुर्वृषः पूर्णमासस्तु सोमः ।
वरः शान्तिरेव प्रघोषोऽथ सिंहो बलो ह्यूर्ध्वगोवर्धनोन्नाद एव ॥ ६७॥

महाशो वृकः पावनो वह्निमित्रः क्षुधिर्हर्षकश्चानिलोऽमित्रजिच्च ।
सुभद्रो जयः सत्यको वाम आयुर्यदुः कोटिशः पुत्रपौत्रप्रसिद्धः ॥ ६८॥

हली दण्डधृग्रुक्मिहा चानिरुद्धस्तथा राजभिर्हास्यगो द्यूतकर्ता ।
मधुर्ब्रह्मसूर्बाणपुत्रीपतिश्च महासुन्दरः कामपुत्रो बलीशः ॥ ६९॥

महादैत्यसंग्रामकृद्यादवेशः पुरीभञ्जनो भूतसंत्रासकारी ।

मृधी रुद्रजिद्रुद्रमोही मृधार्थी तथा स्कन्दजित्कूपकर्णप्रहारी ॥ ७०॥

धनुर्भञ्जनो बाणमानप्रहारी ज्वरोत्पत्तिकृत्संस्तुतस्तु ज्वरेण ।
भुजाच्छेदकृद्बाणसंत्रासकर्ता मृडप्रस्तुतो युद्धकृद्भूमिभर्ता ॥ ७१॥

नृगं मुक्तिदो ज्ञानदो यादवानां रथस्थो व्रजप्रेमपो गोपमुख्यः ।
महासुन्दरीक्रीडितः पुष्पमाली कलिन्दाङ्गजाभेदनः सीरपाणिः ॥ ७२॥

महादंभिहा पौण्ड्रमानप्रहारो शिरश्छेदकः काशिराजप्रणाशी ।
महाक्षौहिणीध्वंसकृच्चक्रहस्तः पुरीदीपको राक्षसीनाशकर्ता ॥ ७३॥

अनन्तो महीध्रः फणी वानरारिः स्फुरद्गौरवर्णो महापद्मनेत्रः ।
कुरुग्रामतिर्यग्गतो गौरवार्थः स्तुतः कौरवैः पारिबर्ही ससाम्बः ॥ ७४॥

महावैभवी द्वारकेशो ह्यनेकश्चलन्नारदः श्रीप्रभादर्शकस्तु ।
महर्षिस्तुतो ब्रह्मदेवः पुराणः सदा षोडशस्त्रीसहस्रस्थितश्च ॥ ७५॥॥

गृही लोकरक्षापरो लोकरीतिः प्रभुर्ह्युग्रसेनावृतो दुर्गयुक्तः ।
तथा राजदूतस्तुतो बन्धभेत्ता स्थितो नारदप्रस्तुतः पाण्डवार्थी ॥ ७६॥

नृपैर्मन्त्रकृत् ह्युद्धवप्रीतिपूर्णो वृतः पुत्रपौत्रैः कुरुग्रामगन्ता ।
घृणी धर्मराजस्तुतो भीमयुक्तः परानन्ददो मन्त्रकृद्धर्मजेन ॥ ७७॥

दिशाजिद्बली राजसूयार्थकारी जरासन्धहा भीमसेनस्वरूपः ।
तथा विप्ररूपो गदायुद्धकर्ता कृपालुर्महाबन्धनच्छेदकारी ॥ ७८॥

नृपैः संस्तुतो ह्यागतो धर्मगेहं द्विजैः संवृतो यज्ञसंभारकर्ता ।
जनैः पूजितश्चैद्यदुर्वाक्क्षमश्च महामोहदोऽरेः शिरश्छेदकारी ॥ ७९॥

महायज्ञशोभाकरश्चक्रवर्ती नृपानन्दकारी विहारी सुहारी ।
सभासंवृतो मानहृत्कौरवस्य तथा शाल्वसंहारको यानहन्ता ॥ ८०॥

सभोजश्च वृष्णिर्मधुःशूरसेनो दशार्हो यदुर्ह्यंधको लोकजिच्च ।
द्युमन्मानहा वर्मधृग्दिव्यशस्त्री स्वबोधः सदा रक्षको दैत्यहन्ता ॥ ८१॥

तथा दन्तवक्त्रप्रणाशी गदाधृग्जगत्तीर्थयात्राकरः पद्महारः ।
कुशी सूतहन्ता कृपाकृत्स्मृतीशोऽमलो बल्वलाङ्गप्रभाखण्डकारी ॥ ८२॥

तथा भीमदुर्योधनज्ञानदातापरो रोहिणीसौख्यदो रेवतीशः ।
महादानकृद्विप्रदारिद्र्यहा च सदा प्रेमयुक् श्रीसुदाम्नः सहायः ॥ ८३॥

तथा भार्गवक्षेत्रगन्ता सरामोऽथ सूर्योपरागश्रुतः सर्वदर्शी ।
महासेनया चास्थितः स्नानयुक्तो महादानकृन्मित्रसम्मेलनार्थी ॥ ८४॥

तथा पाण्डवप्रीतिदः कुन्तिजार्थी विशालाक्षमोहप्रदः शान्तिदश्च ।
वटे राधिकाराधनो गोपिकाभिः सखीकोटिभी राधिकाप्राणनाथः ॥ ८५॥

सखीमोहदावाग्निहा वैभवेशः स्फुरत्कोटिकन्दर्पलीलाविशेषः ।
सखीराधिकादुःखनाशी विलासी सखीमध्यगः शापहा माधवीशः ॥ ८६॥

शतं वर्षविक्षेपहृन्नन्दपुत्रस्तथा नन्दवक्षोगतः शीतलाङ्गः ।
यशोदाशुचः स्नानकृद्दुःखहन्ता सदागोपिकानेत्रलग्नो व्रजेशः ॥ ८७॥

स्तुतो देवकीरोहिणीभ्यां सुरेन्द्रो रहो गोपिकाज्ञानदो मानदश्च ।
तथा संस्तुतः पट्टराज्ञीभिराराद्धनी लक्ष्मणाप्राणनाथः सदा हि ॥ ८८॥

त्रिभिः षोडशस्त्रीसहस्रस्तुताङ्गः शुको व्यासदेवः सुमन्तुः सितश्च ।
भरद्वाजको गौतमो ह्यासुरिः सद्वसिष्ठः शतानन्द आद्यः सरामः ॥ ८९॥

मुनिः पर्वतो नारदो धौम्य इन्द्रोऽसितोऽत्रिर्विभाण्डः प्रचेताः कृपश्च ।
कुमारः सनन्दस्तथा याज्ञवल्क्यः ऋभुर्ह्यङ्गिरा देवलः श्रीमृकण्डः ॥ ९०॥

मरीची क्रतुश्चौर्वको लोमशश्च पुलस्त्यो भृगुर्ब्रह्मरातो वसिष्ठः ।
नरश्चापि नारायणो दत्त एव तथा पाणिनिः पिङ्गलो भाष्यकारः ॥ ९१॥

सकात्यायनो विप्रपातञ्जलिश्चाथ गर्गो गुरुर्गीष्पतिर्गौतमीशः ।
मुनिर्जाजलिः कश्यपो गालवश्च द्विजः सौभरिश्चर्ष्यशृङ्गश्च कण्वः ॥ ९२॥

द्वितश्चैकतश्चापि जातूद्भवश्च घनः कर्दमस्यात्मजः कर्दमश्च ।
तथा भार्गवः कौत्सकश्चारुणस्तु शुचिः पिप्पलादो मृकण्डस्य पुत्रः ॥ ९३॥

सपैलःस्तथा जैमिनिः सत्सुमन्तुर्वरो गाङ्गलः स्फोटगेहः फलादः ।
सदा पूजितो ब्राह्मणः सर्वरूपी मुनीशो महामोहनाशोऽमरः प्राक् ॥ ९४॥

मुनीशस्तुतः शौरिविज्ञानदाता महायज्ञकृच्चाभृतस्नानपूज्यः ।
सदा दक्षिणादो नृपैः पारिबर्ही व्रजानन्ददो द्वारिकागेहदर्शी ॥ ९५॥

महाज्ञानदो देवकीपुत्रदश्चासुरैः पूजितो हीन्द्रसेनादृतश्च ।
सदा फाल्गुनप्रीतिकृत् सत्सुभद्राविवाहे द्विपाश्वप्रदो मानयानः ॥ ९६॥

भुवं दर्शको मैथिलेन प्रयुक्तो द्विजेनाशु राज्ञास्थितो ब्राह्मणैश्च ।
कृती मैथिले लोकवेदोपदेशी सदावेदवाक्यैः स्तुतः शेषशायी ॥ ९७॥

परीक्षावृतो ब्राह्मणैश्चामरेषु भृगुप्रार्थितो दैत्यहा चेशरक्षी ।
सखा चार्जुनस्यापि मानप्रहारी तथा विप्रपुत्रप्रदो धामगन्ता ॥ ९८॥

विहारस्थितो माधवीभिः कलाङ्गो महामोहदावाग्निदग्धाभिरामः ।
यदुर्ह्युग्रसेनो नृपोऽक्रूर एव तथा चोद्धवः शूरसेनश्च शूरः ॥ ९९॥

हृदीकश्च सत्राजितश्चाप्रमेयो गदः सारणः सात्यकिर्देवभागः ।
तथा मानसः सञ्जयः श्यामकश्च वृको वत्सको देवको भद्रसेनः ॥ १००॥

नृपोऽजातशत्रुर्जयो माद्रिपुत्रोऽथ भीमः कृपो बुद्धिचक्षुश्च पाण्डुः ।
तथा शन्तनुर्देवबाह्लीक एवाथ भूरिश्रवाश्चित्रवीर्यो विचित्रः ॥ १०१॥

शलश्चापि दुर्योधनः कर्ण एव सुभद्रासुतो विष्णुरातः प्रसिद्धः ।
सजन्मेजयः पाण्डवः कौरवश्च तथा सर्वतेजा हरिः सर्वरूपी ॥ १०२॥

व्रजं ह्यागतो राधया पूर्णदेवो वरो रासलीलापरो दिव्यरूपी ।
रथस्थो नवद्वीपखण्डप्रदर्शी महामानदो गोपजो विश्वरूपः ॥ १०३॥

सनन्दश्च नन्दो वृषो वल्लभेशः सुदामार्जुनः सौबलस्तोक एव ।
सकृष्णो शुकः सद्विशालर्षभाख्यः सुतेजस्विकः कृष्णमित्रो वरूथः ॥ १०४॥

कुशेशो वनेशस्तु वृन्दावनेशस्तथा मथुरेशाधिपो गोकुलेशः ।
सदा गोगणो गोपतिर्गोपिकेशोऽथ गोवर्धनो गोपतिः कन्यकेशः ॥ १०५॥

अनादिस्तु चात्मा हरिः पूरुषश्च परो निर्गुणो ज्योतिरूपो निरीहः ।
सदा निर्विकारः प्रपञ्चात् परश्च ससत्यस्तु पूर्णः परेशस्तु सूक्ष्मः ॥ १०६॥ समत्य ??
द्वारकायां तथा चाश्वमेधस्य कर्ता नृपेणापि पौत्रेण भूभारहर्ता ।
पुनः श्रीव्रजे रासरङ्गस्य कर्ता हरी राधया गोपिकानां च भर्ता ॥ १०७॥

सदैकस्त्वनेकः प्रभापूरिताङ्गस्तथा योगमायाकरः कालजिच्च ।
सुदृष्टिर्महत्तत्त्वरूपः प्रजातः सकूटस्थ आद्याङ्कुरो वृक्षरूपः ॥ १०८॥

विकारस्थितश्च ह्यहङ्कार एव सवैकारिकस्तैजसस्तामसश्च ।
मनो दिक्समीरस्स्तु सूर्यः प्रचेतोऽश्विवह्निश्च शक्रो ह्युपेन्द्रस्तु मित्रः ॥ १०९॥

श्रुतिस्त्वक्च दृग्घ्राणजिह्वागिरश्च भुजामेढ्रकः पायुरङ्घ्रिः सचेष्टः ।
धराव्योमवार्मारुतश्चैव तेजोऽथ रूपं रसो गन्धशब्दस्पृशश्च ॥ ११०॥

सचित्तश्च बुद्धिर्विराट् कालरूपस्तथा वासुदेवो जगत्कृद्धताङ्गः ।
तथाण्डे शयानः सशेषः सहस्रस्वरूपो रमानाथ आद्योऽवतारः ॥ १११॥

सदा सर्गकृत्पद्मजः कर्मकर्ता तथा नाभिपद्मोद्भवो दिव्यवर्णः ।
कविर्लोककृत्कालकृत्सूर्यरूपो निमेषो भवो वत्सरान्तो महीयान् ॥ ११२॥

तिथिर्वारनक्षत्रयोगाश्च लग्नोऽथ मासो घटी च क्षणः काष्ठिका च ।
मुहूर्तस्तु यामो ग्रहा यामिनी च दिनं चर्क्षमालागतो देवपुत्रः ॥ ११३॥

कृतो द्वापरस्तु त्रितस्तत्कलिस्तु सहस्रं युगस्तत्र मन्वन्तरश्च ।
लयः पालनं सत्कृतिस्तत्परार्धं सदोत्पत्तिकृद्व्यक्षरो ब्रह्मरूपः ॥ ११४॥

तथा रुद्रसर्गस्तु कौमारसर्गो मुनेः सर्गकृद्देवकृत्प्राकृतस्तु ।
श्रुतिस्तु स्मृतिः स्तोत्रमेवं पुराणं धनुर्वेद इज्याथ गान्धर्ववेदः ॥ ११५॥

विधाता च नारायणः सत्कुमारो वराहस्तथा नारदो धर्मपुत्रः ।
मुनिः कर्दमस्यात्मजो दत्त एव सयज्ञोऽमरो नाभिजः श्रीपृथुश्च ॥ ११६॥

सुमत्स्यश्च कूर्मश्च धन्वन्तरिश्च तथा मोहिनी नारसिंहः प्रतापी ।
द्विजो वामनो रेणुकापुत्ररूपो मुनिर्व्यासदेवः श्रुतिस्तोत्रकर्ता ॥ ११७॥

धनुर्वेदभाग्रामचन्द्रावतारः ससीतापतिर्भारहृद्रावणारिः ।
नृपः सेतुकृद्वानरेन्द्रप्रहारी महायज्ञकृद्राघवेन्द्रः प्रचण्डः ॥ ११८॥

बलः कृष्णचन्द्रस्तु कल्किः कलेशस्तु बुद्धः प्रसिद्धस्तु
हंसःस्तथाश्वः ।
ऋषीन्द्रोऽजितो देववैकुण्ठनाथो ह्यमूर्तिश्च मन्वन्तरस्यावतारः ॥ ११९॥

गजोद्धारणः श्रीमनुर्ब्रह्मपुत्रो नृपेन्द्रस्तु दुष्यन्तजो दानशीलः ।
सद्दृष्टः श्रुतो भूत एवं भविष्यद्भवत्स्थावरो जङ्गमोऽल्पं महच्च ॥ १२०॥

इति श्रीभुजङ्गप्रयातेन चोक्तं हरे राधिकेशस्य नाम्नां सहस्रम् ।
पठेद्भक्तियुक्तो द्विजः सर्वदा हि कृतार्थो भवेत्कृष्णचन्द्रस्वरूपः ॥ १२१॥

महापापराशिं भिनत्ति श्रुतं यत्सदा वैष्णवानां प्रियं मङ्गलं च ।
इदं रासराकादिने चाश्विनस्य तथा कृष्णजन्माष्टमीमध्य एव ॥ १२२॥

तथा चैत्रमासस्य राकादिने वाथ भाद्रे च राधाष्टमी सद्दिने वा ।
पठेद्भक्तियुक्तस्त्विदं पूजयित्वा चतुर्धा सुमुक्तिं तनोति प्रशस्तः ॥ १२३॥

पठेत्कृष्णपुर्यां च वृन्दावने वा व्रजे गोकुले वापि वंशीवटे वा ।
वटे वाक्षये वा तटे सूर्यपुत्र्याः स भक्तोऽथ गोलोकधाम प्रयाति ॥ १२४॥

भजेद्भक्तिभावाच्च सर्वत्रभूमौ हरिं कुत्र चानेन गेहे वने वा ।
जहाति क्षणं नो हरिस्तं च भक्तं सुवश्यो भवेन्माधवः कृष्णचन्द्रः ॥ १२५॥

सदा गोपनीयं सदा गोपनीयं सदा गोपनीयं प्रयत्नेन भक्तैः ।
प्रकाश्यं न नाम्नां सहस्रं हरेश्च न दातव्यमेवं कदा लम्पटाय ॥ १२६॥

इदं पुस्तकं यत्र गेहेऽपि तिष्ठेद्वसेद्राधिकानाथ आद्यस्तु तत्र ।
तथा षड्गुणाः सिद्धयो द्वादशापि गुणैस्त्रिंशद्भिर्लक्षणैस्तु प्रयान्ति ॥ १२७॥

इति श्रीमद्गर्गसंहितायां अश्वमेधखण्डे श्रीकृष्णसहस्रनामवर्णनं
नामैकोनषष्टितमोऽध्यायः ॥ दशमखण्डे अध्याय ५९॥

॥ श्रीकृष्णसहस्रनामस्तोत्र ॥

श्रीमद्रुक्मिमहीपालवंशरक्षामणिः स्थिरः ।
राजा हरिहरः क्षोणीं रक्षत्यम्बुधिमेखलाम् ।१॥

स राजा सर्वतन्त्रज्ञः समभ्यर्च्य वरप्रदम् ।
देवं श्रियः पतिं स्तुत्या समस्तौद्वेदवेदितम् ॥ २॥

तस्य हृष्टाशयः स्तुत्या विष्णुर्गोपांगनावृतः ।
स पिंछश्यामलं रूपं पिंछोत्तंसमदर्शयत् ॥ ३॥

स पुनः स्वात्मविन्यस्तचित्तं हरिहरं नृपम् ।
अभिषिच्य कृपावर्षैरभाषत कृतांजलिम् ॥ ४॥

श्रीभगवानुवाच ।
मामवेहि महाभाग कृष्णं कृत्यविदां वर ।
पुरःस्थितोऽस्मि त्वद्भक्त्या पूर्णास्सन्तु मनोरथाः ॥ ५॥

संरक्षणाय शिष्टानां दुष्टानां शिक्षणाय च ।
समृद्ध्यै वेदधर्माणां ममांशत्वमिहोदितः ॥ ६॥

राजन्नामसहस्रेण रामो नाम्नां स्तुतस्त्वया ।
सोऽहं सर्वविदो तस्मात्प्रसन्नोऽस्मि विशेषतः ॥ ७॥

मामपि त्वं महाभाग मदीयचरितात्मना ।
सम्प्रीणय सहस्रेण नाम्नां सर्वार्थदायिनाम् ॥ ८॥

पराशरेण मुनिना व्यासेनाम्नायदर्शिना ।
स्वात्मभाजा शुकेनापि सूक्तेऽप्येतद्विभावितम् ॥ ९॥

तं हि त्वमनुसन्धेहि सहस्रशिरसं प्रभुम् ।
दत्तान्येषु मया न्यस्तं सहस्रं रक्षयिष्यति ॥ १०॥

इदं विश्वहितार्थाय रसनारंगगोचरम् ।
प्रकाशय त्वं मेदिन्यां परमागमसम्मतम् ॥ ११॥

इदं शठाय मूर्खाय नास्तिकाय विकीर्णिने ।
असूयिनेऽहितायापि न प्रकाश्यं कदाचन ॥ १२॥

विवेकिने विशुद्धाय वेदमार्गानुसारिणे ।
आस्तिकायात्मनिष्ठाय स्वात्मन्यनुसृतोदयम् ॥ १३॥

कृष्णनामसहस्रं वै कृतधीरेतदीरयेत् ।

विनियोगः
ॐ अस्य श्रीकृष्णसहस्रनामस्तोत्रमन्त्रस्य पराशरऋषिः,
अनुष्टुप् छन्दः, श्रीकृष्णः परमात्मा देवता,
श्रीकृष्णेति बीजम्, श्रीवल्लभेति शक्तिः, शार्ङ्गीति कीलकं,
श्रीकृष्णप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः ॥

न्यासः
पराशराय ऋषये नमः इति शिरसि,
अनुष्टुप् छन्दसे नमः इति मुखे,
गोपालकृष्णदेवतायै नमः, इति हृदये,
श्रीकृष्णाय बीजाय नमः इति गुह्ये, श्रीवल्लभाय शक्त्यै नमः इति
पादयोः,
शार्ङ्गधराय कीलकाय नमः इति सर्वांगे ॥

करन्यासः
श्रीकृष्ण इत्यारभ्य शूरवंशैकधीरित्यन्तानि अंगुष्ठाभ्यां नमः ।
शौरिरित्यारभ्य स्वभासोद्भासितव्रज इत्यन्तानि तर्जनीभ्यां नमः ।
कृतात्मविद्याविन्यासेत्यारभ्य प्रस्थानशकटारूढ इति मध्यमाभ्यां नमः,
वृंदावनकृतालय इत्यारभ्य मधुराजनवीक्षित इत्यानामिकाभ्यां नमः,
रजकप्रतिघातक इत्यारभ्य द्वारकापुरकल्पन इति कनिष्ठिकाभ्यां नमः
द्वारकानिलय इत्यारभ्य पराशर इति करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः,
एवं हृदयादिन्यासः ॥

ध्यानम् ।
केषांचित्प्रेमपुंसां विगलितमनसां बाललीलाविलासं
केषां गोपाललीलाङ्कितरसिकतनुर्वेणुवाद्येन देवम् ।
केषां वामासमाजे जनितमनसिजो दैत्यदर्पापहैवं
ज्ञात्वा भिन्नाभिलाषं स जयति जगतामीश्वरस्तादृशोऽभूत् ॥ १॥

क्षीराब्धौ कृतसंस्तवस्सुरगणैर्ब्रह्मादिभिः पण्डितैः
प्रोद्भूतो वसुदेवसद्मनि मुदा चिक्रीड यो गोकुले ।
कंसध्वंसकृते जगाम मधुरां सारामसद्वारकां

गोपालोऽखिलगोपिकाजनसखः पायादपायात् स नः ॥ २॥

फुल्लेन्दीवरकान्तिमिन्दुवदनं बर्हावतंसप्रियं
श्रीवत्साङ्कमुदारकौस्तुभधरं पीताम्बरं सुन्दरम् ।
गोपीनां नयनोत्पलार्चिततनुं गोगोपसंघावृतं
गोविन्दं कलवेणुवादनरतं दिव्यांगभूषं भजे ॥ ३॥

ॐ
कृष्णः श्रीवल्लभः शार्ङ्गी विष्वक्सेनः स्वसिद्धिदः ।
क्षीरोदधामा व्यूहेशः शेषशायी जगन्मयः ॥ १॥

भक्तिगम्यः त्रईमूर्तिर्भारार्तवसुधास्तुतः ।
देवदेवो दयासिन्धुर्देवदेवशिखामणिः ॥ २॥

सुखभावस्सुखाधारो मुकुन्दो मुदिताशयः ।
अविक्रियः क्रियामूर्तिरध्यात्मस्वस्वरूपवान् ॥ ३॥

शिष्टाभिलक्ष्यो भूतात्मा धर्मत्राणार्थचेष्टितः ।
अन्तर्यामी कलारूपः कालावयवसाक्षिकः ॥ ४॥

वसुधायासहरणो नारदप्रेरणोन्मुखः ।
प्रभूष्णुर्नारदोद्गीतो लोकरक्षापरायणः ॥ ५॥

रौहिणेयकृतानन्दो योगज्ञाननियोजकः ।
महागुहान्तर्निक्षिप्तः पुराणवपुरात्मवान् ॥ ६॥

शूरवंशैकधीश्शौरिः कंसशंकाविषादकृत् ।
वसुदेवोल्लसच्छक्तिर्देवक्यष्टमगर्भगः ॥ ७॥

वसुदेवसुतः श्रीमान्देवकीनन्दनो हरिः ।
आश्चर्यबालः श्रीवत्सलक्ष्मवक्षाश्चतुर्भुजः ॥ ८॥

स्वभावोत्कृष्टसद्भावः कृष्णाष्टम्यन्तसम्भवः ।
प्राजापत्यर्क्षसम्भूतो निशीथसमयोदितः ॥ ९॥

शंखचक्रगदापद्मपाणिः पद्मनिभेक्षणः ।
किरीटी कौस्तुभोरस्कः स्फुरन्मकरकुण्डलः ॥ १०॥

पीतवासा घनश्यामः कुंचितांचितकुन्तलः ।
सुव्यक्तव्यक्ताभरणः सूतिकागृहभूषणः ॥ ११॥

कारागारान्धकारघ्नः पितृप्राग्जन्मसूचकः ।
वसुदेवस्तुतः स्तोत्रं तापत्रयनिवारणः ॥ १२॥

निरवद्यः क्रियामूर्तिर्न्यायवाक्यनियोजकः ।
अदृष्टचेष्टः कूटस्थो धृतलौकिकविग्रहः ॥ १३॥

महर्षिमानसोल्लासो महीमंगलदायकः ।
सन्तोषितसुरव्रातः साधुचित्तप्रसादकः ॥ १४॥

जनकोपायनिर्देष्टा देवकीनयनोत्सवः ।
पितृपाणिपरिष्कारो मोहितागाररक्षकः ॥ १५॥

स्वशक्त्युद्धाटिताशेषकपाटः पितृवाहकः ।
शेषोरगफणाच्छत्रश्शेषोक्ताख्यासहस्रकः ॥ १६॥

यमुनापूरविध्वंसी स्वभासोद्भासितव्रजः ।
कृतात्मविद्याविन्यासो योगमायाग्रसम्भवः ॥ १७॥

दुर्गानिवेदितोद्भावो यशोदातल्पशायकः ।
नन्दगोपोत्सवस्फूर्तिर्व्रजानन्दकरोदयः ॥ १८॥

सुजातजातकर्म श्रीर्गोपीभद्रोक्तिनिर्वृतः ।
अलीकनिद्रोपगमः पूतनास्तनपीडनः ॥ १९॥

स्तन्यात्तपूतनाप्राणः पूतनाक्रोशकारकः ।
विन्यस्तरक्षागोधूलिर्यशोदाकरलालितः ॥ २०॥

नन्दाघ्रातशिरोमध्यः पूतनासुगतिप्रदः ।
बालः पर्यंकनिद्रालुर्मुखार्पितपदांगुलिः ॥ २१॥

अंजनस्निग्धनयनः पर्यायांकुरितस्मितः ।
लीलाक्षस्तरलालोकश्शकटासुरभंजनः ॥ २२॥

द्विजोदितस्वस्त्ययनो मंत्रपूतजलाप्लुतः ।
यशोदोत्संगपर्यंको यशोदामुखवीक्षकः ॥ २३॥

यशोदास्तन्यमुदितस्तृणावर्तादिदुस्सहः ।
तृणावर्तासुरध्वंसी मातृविस्मयकारकः ॥ २४॥

प्रशस्तनामकरणो जानुचंक्रमणोत्सुकः ।
व्यालम्बिचूलिकारत्नो घोषगोपप्रहर्षणः ॥ २५॥

स्वमुखप्रतिबिम्बार्थी ग्रीवाव्याघ्रनखोज्ज्वलः ।
पंकानुलेपरुचिरो मांसलोरूकटीतटः ॥ २६॥

घृष्टजानुकरद्वंद्वः प्रतिबिम्बानुकारकृत् ।
अव्यक्तवर्णवाग्वृत्तिः स्मितलक्ष्यरदोद्गमः ॥ २७॥

धात्रीकरसमालम्बी प्रस्खलच्चित्रचंक्रमः ।
अनुरूपवयस्याढ्यश्चारुकौमारचापलः ॥ २८॥

वत्सपुच्छसमाकृष्टो वत्सपुच्छविकर्षणः ।
विस्मारितान्यव्यापारो गोपगोपीमुदावहः ॥ २९॥

अकालवत्सनिर्मोक्ता व्रजव्याक्रोशसुस्मितः ।
नवनीतमहाचोरो दारकाहारदायकः ॥ ३०॥

पीठोलूखलसोपानः क्षीरभाण्डविभेदनः ।
शिक्यभाण्डसमाकर्षी ध्वान्तागारप्रवेशकृत् ॥ ३१॥

भूषारत्नप्रकाशाढ्यो गोप्युपालम्भभर्त्सितः ।
परागधूसराकारो मृद्भक्षणकृतेक्षणः ॥ ३२॥

बालोक्तमृत्कथारम्भो मित्रान्तर्गूढविग्रहः ।
कृतसन्त्राससलोलाक्षो जननीप्रत्ययावहः ॥३३।
मातृदृश्यात्तवदनो वक्त्रलक्ष्यचराचरः ।
यशोदालालितस्वात्मा स्वयं स्वाच्छन्द्यमोहनः ॥ ३४॥

सवित्रीस्नेहसंश्लिष्टः सवित्रीस्तनलोलुपः ।
नवनीतार्थनाप्रह्वो नवनीतमहाशनः ॥ ३५॥

मृषाकोपप्रकम्पोष्ठो गोष्ठांगणविलोकनः ।
दधिमन्थघटीभेत्ता किंकिंणीक्वणसूचितः ॥ ३६॥

हैयंगवीनरसिको मृषाश्रुश्चौर्यशंकितः ।
जननीश्रमविज्ञाता दामबन्धनियंत्रितः ॥ ३७॥

दामाकल्पश्चलापांगो गाढोलूखलबन्धनः ।
आकृष्टोलूखलोऽनन्तः कुबेरसुतशापवित् ॥। ३८॥

नारदोक्तिपरामर्शी यमलार्जुनभंजनः ।
धनदात्मजसंघुष्टो नन्दमोचितबन्धनः ॥ ३९॥

बालकोद्गीतनिरतो बाहुक्षेपोदितप्रियः ।
आत्मज्ञो मित्रवशगो गोपीगीतगुणोदयः ॥ ४०॥

प्रस्थानशकटारूढो वृन्दावनकृतालयः ।
गोवत्सपालनैकाग्रो नानाक्रीडापरिच्छदः ॥ ४१॥

क्षेपणीक्षेपणप्रीतो वेणुवाद्यविशारदः ।
वृषवत्सानुकरणो वृषध्वनिविडम्बनः ॥ ४२॥

नियुद्धलीलासंहृष्टः कूजानुकृतकोकिलः ।
उपात्तहंसगमनस्सर्वजन्तुरुतानुकृत् ॥ ४३॥

भृंगानुकारी दध्यन्नचोरो वत्सपुरस्सरः ।
बली बकासुरग्राही बकतालुप्रदाहकः ॥ ४४॥

भीतगोपार्भकाहूतो बकचंचुविदारणः ।
बकासुरारिर्गोपालो बालो बालाद्भुतावहः ॥ ४५॥

बलभद्रसमाश्लिष्टः कृतक्रीडानिलायनः ।
क्रीडासेतुनिधानज्ञः प्लवंगोत्प्लवनोऽद्भुतः ॥ ४६॥

कन्दुकक्रीडनो लुप्तनन्दादिभववेदनः ।
सुमनोऽलंकृतशिराः स्वादुस्निग्धान्नशिक्यभृत् ॥ ४७॥

गुंजाप्रालम्बनच्छन्नः पिंछैरलकवेषकृत् ।
वन्याशनप्रियः शृंगरवाकारितवत्सकः ॥ ४८॥

मनोज्ञपल्लवोत्तंसपुष्पस्वेच्छात्तषट्पदः ।

मंजुशिंजितमंजीरचरणः करकंकणः ॥ ४९॥

अन्योन्यशासनः कीडापटुः परमकैतवः ।
प्रतिध्वानप्रमुदितः शाखाचतुरचंक्रमः ॥ ५०॥

अघदानवसंहर्ता व्रजविघ्नविनाशनः ।
व्रजसंजीवनः श्रेयोनिधिर्दानवमुक्तिदः ॥ ५१॥

कालिन्दीपुलिनासीनस्सहभुक्तव्रजार्भकः ।
कक्षाजठरविन्यस्तवेणुर्वल्लवचेष्टितः ॥ ५२॥

भुजसन्ध्यन्तरन्यस्तशृंगवेत्रः शुचिस्मितः ।
वामपाणिस्थदध्यन्नकबलः कलभाषणः ॥ ५३॥

अंगुल्यन्तरविन्यस्तफलः परमपावनः ।
अदृश्यतर्णकान्वेषी वल्लवार्भकभीतिहा ॥ ५४॥

अदृष्टवत्सपव्रातो ब्रह्मविज्ञातवैभवः ।
गोवत्सवत्सपान्वेषी विराट्-पुरुषविग्रहः ॥ ५५॥

स्वसंकल्पानुरूपार्थो वत्सवत्सपरूपधृक् ।
यथावत्सक्रियारूपो यथास्थाननिवेशनः ॥ ५६॥

यथाव्रजार्भकाकारो गोगोपीस्तन्यपस्सुखी ।
चिराद्वलोहितो दान्तो ब्रह्मविज्ञातवैभवः ॥ ५७॥

विचित्रशक्तिर्व्यालीनसृष्टगोवत्सवत्सपः ।
ब्रह्मत्रपाकरो धातृस्तुतस्सर्वार्थसाधकः ॥ ५८॥

ब्रह्म ब्रह्ममयोऽव्यक्तस्तेजोरूपस्सुखात्मकः ।
निरुक्तं व्याकृतिर्व्यक्तो निरालम्बनभावनः ॥ ५९॥

प्रभविष्णुरतन्त्रीको देवपक्षार्थरूपधृक् ।
अकामस्सर्ववेदादिरणीयस्थूलरूपवान् ॥ ६०॥

व्यापी व्याप्यः कृपाकर्ता विचित्राचारसम्मतः ।
छन्दोमयः प्रधानात्मा मूर्तामूर्तिद्वयाकृतिः ॥ ६१॥

अनेकमूर्तिरक्रोधः परः प्रकृतिरक्रमः ।
सकलावरणोपेतस्सर्वदेवो महेश्वरः ॥ ६२॥

महाप्रभावनः पूर्ववत्सवत्सपदर्शकः ।
कृष्णयादवगोपालो गोपालोकनहर्षितः ॥ ६३॥

स्मितेक्षाहर्षितब्रह्मा भक्तवत्सलवाक्प्रियः ।
ब्रह्मानन्दाश्रुधौतांघ्रिर्लीलावैचित्र्यकोविदः ॥ ६४॥

बलभद्रैकहृदयो नामाकारितगोकुलः ।
गोपालबालको भव्यो रज्जुयज्ञोपवीतवान् ॥ ६५॥

वृक्षच्छायाहताशान्तिर्गोपोत्संगोपबर्हणः ।
गोपसंवाहितपदो गोपव्यजनवीजितः ॥६६।
गोपगानसुखोन्निद्रः श्रीदामार्जितसौहृदः ।
सुनन्दसुहृदेकात्मा सुबलप्राणरंजनः ॥ ६७॥

तालीवनकृतक्रीडो बलपातितधेनुकः ।
गोपीसौभाग्यसम्भाव्यो गोधूलिच्छुरितालकः ॥ ६८॥

गोपीविरहसन्तप्तो गोपिकाकृतमज्जनः ।
प्रलम्बबाहुरुत्फुल्लपुण्डरीकावतंसकः ॥ ६९॥

विलासललितस्मेरगर्भलीलावलोकनः ।
स्रग्भूषणानुलेपाढ्यो जनन्युपहृतान्नभुक् ॥ ७०॥

वरशय्याशयो राधाप्रेमसल्लापनिर्वृतः ।
यमुनातटसंचारी विषार्तव्रजहर्षदः ॥ ७१॥

कालियक्रोधजनकः वृद्धाहिकुलवेष्टितः ।
कालियाहिफणारंगनटः कालियमर्दनः ॥ ७२॥

नागपत्नीस्तुतिप्रीतो नानावेषसमृद्धिकृत् ।
अविष्वक्तदृगात्मेशः खदृगात्मस्तुतिप्रियः ॥ ७३॥

सर्वेश्वरस्सर्वगुणः प्रसिद्धस्सर्वसात्वतः ।
अकुंठधामा चन्द्रार्कदृष्टिराकाशनिर्मलः ॥ ७४॥

अनिर्देश्यगतिर्नागवनितापतिभैक्षदः ।
स्वांघ्रिमुद्रांकनागेन्द्रमूर्धा कालियसंस्तुतः ॥ ७५॥

अभयो विश्वतश्चक्षुः स्तुतोत्तमगुणः प्रभुः ।
अहमात्मा मरुत्प्राणः परमात्मा द्युशीर्षवान् ॥ ७६॥

नागोपायनहृष्टात्मा ह्रदोत्सारितकालियः ।
बलभद्रसुखालापो गोपालिंगननिर्वृतः ॥ ७७॥

दावाग्निभीतगोपालगोप्ता दावाग्निनाशनः ।
नयनाच्छादनक्रीडालम्पटो नृपचेष्टितः ॥ ७८॥

काकपक्षधरस्सौम्यो बलवाहककेलिमान् ।
बलघातितदुर्धर्षप्रलम्बो बलवत्सलः ॥ ७९॥

मुञ्जाटव्यग्निशमनः प्रावृट्कालविनोदवान् ।
शिलान्यस्तान्नभृद्दैत्यसंहर्ता शाद्वलासनः ॥ ८०॥

सदाप्तगोपिकोद्गीतः कर्णिकारावतंसकः ।
नटवेषधरः पद्ममालांको गोपिकावृतः ॥ ८१॥

गोपीमनोहरापांगो वेणुवादनतत्परः ।
विन्यस्तवदनाम्भोजश्चारुशब्दकृताननः ॥ ८२॥

बिम्बाधरार्पितोदारवेणुर्विश्वविमोहनः ।
व्रजसंवर्णितश्राव्यवेणुनादः श्रुतिप्रियः ॥ ८३॥

गोगोपगोपीजन्मेप्सुर्ब्रह्मेन्द्राद्यभिवन्दितः ।
गीतस्नुतिसरित्पूरो नादनर्तितबर्हिणः ॥ ८४॥

रागपल्लवितस्थाणुर्गीतानमितपादपः ।
विस्मारिततृणग्रासमृगो मृगविलोभितः ॥ ८५॥

व्याघ्रादिहिंस्रसहजवैरहर्ता सुगायनः ।
गाढोदीरितगोवृन्दप्रेमोत्कर्णिततर्णकः ॥ ८६॥

निष्पन्दयानब्रह्मादिवीक्षितो विश्ववन्दितः ।
शाखोत्कर्णशकुन्तौघश्छत्रायितबलाहकः ॥ ८७॥

प्रसन्नः परमानन्दश्चित्रायितचराचरः ।
गोपिकामदनो गोपीकुचकुंकुममुद्रितः ॥ ८८॥

गोपिकन्याजलक्रीडाहृष्टो गोप्यंशुकापृहत् ।
स्कन्धारोपितगोपस्त्रग्वासाः कुन्दनिभस्मितः ॥ ८९॥

गोपीनेत्रोत्पलशशी गोपिकायाचितांशुकः ।
गोपीनमस्क्रियादेष्टा गोप्येककरवन्दितः ॥ ९०॥

गोप्यंजलिविशेषार्थी गोपक्रीडाविलोभितः ।
शान्तवासस्फुरद्गोपीकृतांजलिरघापहः ॥ ९१॥

गोपीकेलिविलासार्थी गोपीसम्पूर्णकामदः ।
गोपस्त्रीईवस्त्रदो गोपीचित्तचोरः कुतूहली ॥ ९२॥

वृन्दावनप्रियो गोपबन्धुर्यज्वान्नयाचिता ।
यज्ञेशो यज्ञभावज्ञो यज्ञपत्न्यभिवाञ्छितः ॥ ९३॥

मुनिपत्नीवितीर्णान्नतृप्तो मुनिवधूप्रियः ।
द्विजपत्न्यभिभावज्ञो द्विजपत्नीवरप्रदः ॥ ९४॥

प्रतिरुद्धसतीमोक्षप्रदो द्विजविमोहिता ।
मुनिज्ञानप्रदो यज्वस्तुतो वासवयागवित् ॥ ९५॥

पितृप्रोक्तक्रियारूपशक्रयागनिवारणः ।
शक्राऽमर्षकरश्शक्रवृष्टिप्रशमनोन्मुखः ॥ ९६॥

गोवर्धनधरो गोपगोवृन्दत्राणतत्परः ।
गोवर्धनगिरिछत्रचंडदंडभुजार्गलः ॥ ९७॥

सप्ताहविधृताद्रीन्द्रो मेघवाहनगर्वहा ।
भुजाग्रोपरिविन्यस्तक्ष्माधरक्ष्माभृदच्युतः ॥ ९८॥

स्वस्थानस्थापितगिरिर्गोपीदध्यक्षतार्चितः ।
सुमनस्सुमनोवृष्टिहृष्टो वासववन्दितः ॥ ९९॥

कामधेनुपयःपूराभिषिक्तस्सुरभिस्तुतः ।

धरांघ्रिरोषधीरोमा धर्मगोप्ता मनोमयः ॥ १००॥

ज्ञानयज्ञप्रियश्शास्त्रनेत्रस्सर्वार्थसारथिः ।
ऐरावतकरानीतवियद्गंगाप्लुतो विभुः ॥ १०१॥

ब्रह्माभिषिक्तो गोगोप्ता सर्वलोकशुभंकरः ।
सर्ववेदमयो मग्ननन्दान्वेषिपितृप्रियः ॥ १०२॥

वरुणोदीरितात्मेक्षाकौतुको वरुणार्चितः ।
वरुणानीतजनको गोपज्ञातात्मवैभवः ॥ १०३॥

स्वर्लोकालोकसंहृष्टगोपवर्गत्रिवर्गदः ।
ब्रह्महृद्गोपितो गोपद्रष्टा ब्रह्मपदप्रदः ॥ १०४॥

शरच्चन्द्रविहारोत्कः श्रीपतिर्वशको क्षमः ।
भयापहो भर्तृरुद्धगोपिकाध्यानगोचरः ॥ १०५॥

गोपिकानयनास्वाद्यो गोपीनर्मोक्तिनिर्वृतः ।
गोपिकामानहरणो गोपिकाशतयूथपः ॥ १०६॥

वैजयन्तीस्रगाकल्पो गोपिकामानवर्धनः ।
गोपकान्तासुनिर्दिष्टा कान्तो मन्मथमन्मथः ॥ १०७॥

स्वात्मास्यदत्तताम्बूलः फलितोत्कृष्टयौवनः ।
वल्लवीस्तनसक्ताक्षो वल्लवीप्रेमचालितः ॥ १०८॥

गोपीचेलांचलासीनो गोपीनेत्राब्जषट्पदः ।
रासक्रीडासमासक्तो गोपीमण्डलमण्डनः ॥ १०९॥

गोपीहेममणिश्रेणिमध्येन्द्रमणिरुज्ज्वलः ।
विद्याधरेन्दुशापघ्नश्शंखचूडशिरोहरः ॥ ११०॥

शंखचूडशिरोरत्नसम्प्रीणितबलोऽनघः ।
अरिष्टारिष्टकृद्दुष्टकेशिदैत्यनिषूदनः ॥ १११॥

सरसस्सस्मितमुखस्सुस्थिरो विरहाकुलः ।
संकर्षणार्पितप्रीतिरक्रूरध्यानगोचरः ॥ ११२॥

अक्रूरसंस्तुतो गूढो गुणवृत्त्युपलक्षितः ।
प्रमाणगम्यस्तन्मात्राऽवयवी बुद्धितत्परः ॥ ११३॥

सर्वप्रमाणप्रमधीस्सर्वप्रत्ययसाधकः ।
पुरुषश्च प्रधानात्मा विपर्यासविलोचनः ॥ ११४॥

मधुराजनसंवीक्ष्यो रजकप्रतिघातकः ।
विचित्राम्बरसंवीतो मालाकारवरप्रदः ॥ ११५॥

कुब्जावक्रत्वनिर्मोक्ता कुब्जायौवनदायकः ।
कुब्जांगरागसुरभिः कंसकोदण्डखण्डनः ॥ ११६॥

धीरः कुवलयापीडमर्दनः कंसभीतिकृत् ।
दन्तिदन्तायुधो रंगत्रासको मल्लयुद्धवित् ॥ ११७॥

चाणूरहन्ता कंसारिर्देवकीहर्षदायकः ।
वसुदेवपदानम्रः पितृबन्धविमोचनः ॥ ११८॥

उर्वीभयापहो भूप उग्रसेनाधिपत्यदः ।
आज्ञास्थितशचीनाथस्सुधर्मानयनक्षमः ॥ ११९॥

आद्यो द्विजातिसत्कर्ता शिष्टाचारप्रदर्शकः ।
सान्दीपनिकृताभ्यस्तविद्याभ्यासैकधीस्सुधीः ॥ १२०॥

गुर्वभीष्टक्रियादक्षः पश्चिमोदधिपूजितः ।
हतपंचजनप्राप्तपांचजन्यो यमार्चितः ॥ १२१॥

धर्मराजजयानीतगुरुपुत्र उरुक्रमः ।
गुरुपुत्रप्रदश्शास्ता मधुराजसभासदः ॥ १२२॥

जामदग्न्यसमभ्यर्च्यो गोमन्तगिरिसंचरः ।
गोमन्तदावशमनो गरुडानीतभूषणः ॥ १२३॥

चक्राद्यायुधसंशोभी जरासन्धमदापहः ।
सृगालावनिपालघ्नस्सृगालात्मजराज्यदः ॥ १२४॥

विध्वस्तकालयवनो मुचुकुन्दवरप्रदः ।
आज्ञापितमहाम्भोधिर्द्वारकापुरकल्पनः ॥ १२५॥

द्वारकानिलयो रुक्मिमानहन्ता यदूद्वहः ।
रुचिरो रुक्मिणीजानिः प्रद्युम्नजनकः प्रभुः ॥ १२६॥

अपाकृतत्रिलोकार्तिरनिरुद्धपितामहः ।
अनिरुद्धपदान्वेषी चक्री गरुडवाहनः ॥ १२७॥

बाणासुरपुरीरोद्धा रक्षाज्वलनयन्त्रजित् ।
धूतप्रमथसंरम्भो जितमाहेश्वरज्वरः ॥ १२८॥

षट्चक्रशक्तिनिर्जेता भूतवेतालमोहकृत् ।
शम्भुत्रिशूलजिच्छम्भुजृम्भणश्शंम्भुसंस्तुतः ॥ १२९॥

इन्द्रियात्मेन्दुहृदयस्सर्वयोगेश्वरेश्वरः ।
हिरण्यगर्भहृदयो मोहावर्तनिवर्तनः ॥ १३०॥

आत्मज्ञाननिधिर्मेधा कोशस्तन्मात्ररूपवान् ।
इन्द्रोऽग्निवदनः कालनाभस्सर्वागमाध्वगः ॥ १३१॥

तुरीयसर्वधीसाक्षी द्वन्द्वारामात्मदूरगः ।
अज्ञातपारो वश्यश्रीरव्याकृतविहारवान् ॥ १३२॥

आत्मप्रदीपो विज्ञानमात्रात्मा श्रीनिकेतनः ।
बाणबाहुवनच्छेत्ता महेन्द्रप्रीतिवर्धनः ॥ १३३॥

अनिरुद्धनिरोधज्ञो जलेशाहृतगोकुलः ।
जलेशविजयी वीरस्सत्राजिद्रत्नयाचकः ॥ १३४॥

प्रसेनान्वेषणोद्युक्तो जाम्बवद्धृतरत्नदः ।
जितर्क्षराजतनयाहर्ता जाम्बवतीप्रियः ॥ १३५॥

सत्यभामाप्रियः कामश्शतधन्वशिरोहरः ।
कालिन्दीपतिरक्रूरबन्धुरक्रूररत्नदः ॥ १३६॥

कैकेयीरमणो भद्राभर्ता नाग्नजितीधवः ।
माद्रीमनोहरश्शैब्याप्राणबन्धुरुरुक्रमः ॥ १३७॥

सुशीलादयितो मित्रविन्दानेत्रमहोत्सवः ।

लक्ष्मणावल्लभो रुद्धप्राग्ज्योतिषमहापुरः ॥ १३८॥

सुरपाशावृतिच्छेदी मुरारिः क्रूरयुद्धवित्।
हयग्रीवशिरोहर्ता सर्वात्मा सर्वदर्शनः ॥ १३९॥

नरकासुरविच्छेत्ता नरकात्मजराज्यदः।
पृथ्वीस्तुतः प्रकाशात्मा हृद्यो यज्ञफलप्रदः ॥ १४०॥

गुणग्राही गुणद्रष्टा गूढस्वात्मा विभूतिमान् ।
कविर्जगदुपद्रष्टा परमाक्षरविग्रहः ॥ १४१॥

प्रपन्नपालनो माली महद् ब्रह्मविवर्धनः ।
वाच्यवाचकशक्त्यर्थस्सर्वव्याकृतसिद्धिदः ॥ १४२॥

स्वयंप्रभुरनिर्वेद्यस्स्वप्रकाशश्चिरन्तनः ।
नादात्मा मन्त्रकोटीशो नानावादनिरोधकः ॥ १४३॥

कन्दर्पकोटिलावण्यः परार्थैकप्रयोजकः ।
अमरीकृतदेवौघः कन्यकाबन्धमोचनः ॥ १४४॥

षोडशस्त्रीसहस्रेशः कान्तः कान्तामनोभवः ।
क्रीडारत्नाचलाहर्ता वरुणच्छत्रशोभितः ॥ १४५॥

शक्राभिवन्दितश्शक्रजननीकुण्डलप्रदः ।
अदितिप्रस्तुतस्तोत्रो ब्राह्मणोद्घुष्टचेतनः ॥ १४६॥

पुराणस्संयमी जन्मालिप्तः षड्विंशकोऽर्थदः ।
यशस्यनीतिराद्यन्तरहितस्सत्कथाप्रियः ॥ १४७॥

ब्रह्मबोधः परानन्दः पारिजातापहारकः ।
पौण्ड्रकप्राणहरणः काशिराजनिषूदनः ॥ १४८॥

कृत्यागर्वप्रशमनो विचक्रवधदीक्षितः ।
कंसविध्वंसनस्साम्बजनको डिंम्भकार्दनः ॥ १४९॥

मुनिर्गोप्ता पितृवरप्रदस्सवनदीक्षितः ।
रथी सारथ्यनिर्देष्टा फाल्गुनः फाल्गुनिप्रियः ॥ १५०॥

सप्ताब्धिस्तम्भनोद्धातो हरिस्सप्ताब्धिभेदनः ।
आत्मप्रकाशः पूर्णश्रीरादिनारायणेक्षितः ॥ १५१॥

विप्रपुत्रप्रदश्चैव सर्वमातृसुतप्रदः ।
पार्थविस्मयकृत्पार्थप्रणवार्थप्रबोधनः ॥ १५२॥

कैलासयात्रासुमुखो बदर्याश्रमभूषणः ।
घण्टाकर्णक्रियामौढ्यात्तोषितो भक्तवत्सलः ॥ १५३॥

मुनिवृन्दादिभिर्ध्येयो घण्टाकर्णवरप्रदः ।
तपश्चर्यापरश्चीरवासाः पिंगजटाधरः ॥ १५४॥

प्रत्यक्षीकृतभूतेशश्शिवस्तोता शिवस्तुतः ।
कृष्णास्वयंवरालोककौतुकी सर्वसम्मतः ॥ १५५॥

बलसंरम्भशमनो बलदर्शितपाण्डवः ।
यतिवेषार्जुनाभीष्टदायी सर्वात्मगोचरः ॥ १५६॥

सुभद्राफाल्गुनोद्वाहकर्ता प्रीणितफाल्गुनः ।
खाण्डवप्रीणितार्चिष्मान्मयदानवमोचनः ॥ १५७॥

सुलभो राजसूयार्हयुधिष्ठिरनियोजकः ।
भीमार्दितजरासन्धो मागधात्मजराज्यदः ॥ १५८॥

राजबन्धननिर्मोक्ता राजसूयाग्रपूजनः ।
चैद्याद्यसहनो भीष्मस्तुतस्सात्वतपूर्वजः ॥ १५९॥

सर्वात्मार्थसमाहर्ता मन्दराचलधारकः ।
यज्ञावतारः प्रह्लादप्रतिज्ञाप्रतिपालकः ॥ १६०॥

बलियज्ञसभाध्वंसी दृप्तक्षत्रकुलान्तकः ।
दशग्रीवान्तको जेता रेवतीप्रेमवल्लभः ॥ १६१॥

सर्वावताराधिष्ठाता वेदबाह्यविमोहनः ।
कलिदोषनिराकर्ता दशनामा दृढव्रतः ॥ १६२॥

अमेयात्मा जगत्स्वामी वाग्मी चैद्यशिरोहरः ।
द्रौपदीरचितस्तोत्रः केशवः पुरुषोत्तमः ॥ १६३॥

नारायणो मधुपतिर्माधवो दोषवर्जितः ।
गोविन्दः पुण्डरीकाक्षो विष्णुश्च मधुसूदनः ॥ १६४॥

त्रिविक्रमस्त्रिलोकेशो वामनः श्रीधरः पुमान् ।
हृषीकेशो वासुदेवः पद्मनाभो महाह्रदः ॥ १६५॥

दामोदरश्चतुर्व्यूहः पांचालीमानरक्षणः ।
साल्वघ्नस्समरश्लाघी दन्तवक्त्रनिबर्हणः ॥ १६६॥

दामोदरप्रियसखा पृथुकास्वादनप्रियः ॥

घृणी दामोदरः श्रीदो गोपीपुनरवेक्षकः ॥ १६७॥

गोपिकामुक्तिदो योगी दुर्वासस्तृप्तिकारकः ।
अविज्ञातव्रजाकीर्णपाण्डवालोकनो जयी ॥ १६८॥

पार्थसारथ्यनिरतः प्राज्ञः पाण्डवदूत्यकृत् ।
विदुरातिथ्यसन्तुष्टः कुन्तीसन्तोषदायकः ॥ १६९॥

सुयोधनतिरस्कर्ता दुर्योधनविकारवित् ।
विदुराभिष्ठुतो नित्यो वार्ष्णेयो मंगलात्मकः ॥ १७०॥

पंचविंशतितत्वेशश्चतुर्विंशतिदेहभाक् ।
सर्वानुग्राहकस्सर्वदाशार्हसततार्चितः ॥ १७१॥

अचिन्त्यो मधुरालापस्साधुदर्शी दुरासदः ।
मनुष्यधर्मानुगतः कौरवेन्द्रक्षयेक्षिता ॥ १७२॥

उपेन्द्रो दानवारातिरुरुगीतो महाद्युतिः ।
ब्रह्मण्यदेवः श्रुतिमान् गोब्राह्मणहिताशयः ॥ १७३॥

वरशीलश्शिवारम्भस्सुविज्ञानविमूर्तिमान् ।
स्वभावशुद्धस्सन्मित्रस्सुशरण्यस्सुलक्षणः ॥ १७४॥

धृतराष्ट्रगतोदृष्टिप्रदः कर्णविभेदनः ।
प्रतोदधृग्विश्वरूपविस्मारितधनंजयः ॥ १७५॥

सामगानप्रियो धर्मधेनुर्वर्णोत्तमोऽव्ययः ।
चतुर्युगक्रियाकर्ता विश्वरूपप्रदर्शकः ॥ १७६॥

ब्रह्मबोधपरित्रातपार्थो भीष्मार्थचक्रभृत् ।
अर्जुनायासविध्वंसी कालदंष्ट्राविभूषणः ॥ १७७॥

सुजातानन्तमहिमा स्वप्नव्यापारितार्जुनः ।
अकालसन्ध्याघटनश्चक्रान्तरितभास्करः ॥ १७८॥

दुष्टप्रमथनः पार्थप्रतिज्ञापरिपालकः ।
सिन्धुराजशिरःपातस्थानवक्ता विवेकदृक् ॥ १७९॥

सुभद्राशोकहरणो द्रोणोत्सेकादिविस्मितः ।
पार्थमन्युनिराकर्ता पाण्डवोत्सवदायकः ॥ १८०॥

अंगुष्ठाक्रान्तकौन्तेयरथश्शक्तोऽहिशीर्षजित् ।
कालकोपप्रशमनो भीमसेनजयप्रदः ॥ १८१॥

अश्वत्थामवधायासत्रातपाण्डुसुतः कृती ।
इषीकास्त्रप्रशमनो द्रौणिरक्षाविचारणः ।१८२॥

पार्थापहारितद्रौणिचूडामणिरभंगुरः ।
धृतराष्ट्रपरामृष्टभीमप्रतिकृतिस्मयः ॥ १८३॥

भीष्मबुद्धिप्रदश्शान्तश्शरच्चन्द्रनिभाननः ।
गदाग्रजन्मा पांचालीप्रतिज्ञापरिपालकः ॥ १८४॥

गान्धारीकोपदृग्गुप्तधर्मसूनुरनामयः ।
प्रपन्नार्तिभयच्छेत्ता भीष्मशल्यव्यधावहः ॥ १८५॥

शान्तश्शान्तनवोदीर्णसर्वधर्मसमाहितः ।
स्मारितब्रह्मविद्यार्थप्रीतपार्थो महास्त्रवित् ॥ १८६॥

प्रसादपरमोदारो गांगेयसुगतिप्रदः ।
विपक्षपक्षक्षयकृत्परीक्षित्प्राणरक्षणः ॥ १८७॥

जगद्गुरुर्धर्मसूनोर्वाजिमेधप्रवर्तकः ।
विहितार्थाप्तसत्कारो मासकात्परिवर्तदः ॥ १८८॥

उत्तंकहर्षदात्मीयदिव्यरूपप्रदर्शकः ।
जनकावगतस्वोक्तभारतस्सर्वभावनः ॥ १८९॥

असोढयादवोद्रेको विहिताप्तादिपूजनः ॥

समुद्रस्थापिताश्चर्यमुसलो वृष्णिवाहकः ॥ १९०॥

मुनिशापायुधः पद्मासनादित्रिदशार्थितः ।
वृष्टिप्रत्यवहारोत्कस्स्वधामगमनोत्सुकः ॥ १९१॥

प्रभासालोकनोद्युक्तो नानाविधनिमित्तकृत् ।
सर्वयादवसंसेव्यस्सर्वोत्कृष्टपरिच्छदः ॥ १९२॥

वेलाकाननसंचारी वेलानिलहृतश्रमः ।
कालात्मा यादवोऽनन्तस्स्तुतिसन्तुष्टमानसः ॥ १९३॥

द्विजालोकनसन्तुष्टः पुण्यतीर्थमहोत्सवः ।
सत्काराह्लादिताशेषभूसुरस्सुरवल्लभः ॥ १९४॥

पुण्यतीर्थाप्लुतः पुण्यः पुण्यदस्तीर्थपावनः ।
विप्रसात्कृतगोकोटिश्शतकोटिसुवर्णदः ॥ १९५॥

स्वमायामोहिताऽशेषवृष्णिवीरो विशेषवित् ।
जलजायुधनिर्देष्टा स्वात्मावेशितयादवः ॥ १९६॥

देवताभीष्टवरदः कृतकृत्यः प्रसन्नधीः ।
स्थिरशेषायुतबलस्सहस्रफणिवीक्षणः ॥ १९७॥

ब्रह्मवृक्षवरच्छायासीनः पद्मासनस्थितः ।
प्रत्यगात्मा स्वभावार्थः प्रणिधानपरायणः ॥ १९८॥

व्याधेषुविद्धपूज्यांघ्रिर्निषादभयमोचनः ।
पुलिन्दस्तुतिसन्तुष्टः पुलिन्दसुगतिप्रदः ॥ १९९॥

दारुकार्पितपार्थादिकरणीयोक्तिरीशिता ।
दिव्यदुन्दुभिसंयुक्तः पुष्पवृष्टिप्रपूजितः ॥ २००॥

पुराणः परमेशानः पूर्णभूमा परिष्टुतः ।
पतिराद्यः परं ब्रह्म परमात्मा परात्परः ॥ २०१॥

श्रीपरमात्मा परात्परः ओं नमः इति-

फलश्रुतिः
इदं सहस्रं कृष्णस्य नाम्नां सर्वार्थदायकम् ।
अनन्तरूपी भगवान् व्याख्यातादौ स्वयम्भुवे ॥ २०२॥

तेन प्रोक्तं वसिष्ठाय ततो लब्ध्वा पराशरः ।
व्यासाय तेन सम्प्रोक्तं शुको व्यासादवाप्तवान् ॥ २०३॥

तच्छिष्यैर्बहुभिर्भूमौ ख्यापितं द्वापरे युगे ।
कृष्णाज्ञया हरिहरः कलौ प्रख्यापयद्विभुः ॥ २०४॥

इदं पठति भक्त्या यः शृणोति च समाहितः ।
स्वसिद्ध्यै प्रार्थयन्त्येनं तीर्थक्षेत्रादिदेवताः ॥ २०५॥

प्रायश्चित्तान्यशेषाणि नालं यानि व्यपोहितुम् ।
तानि पापानि नश्यन्ति सकृदस्य प्रशंसनात् ॥ २०६॥

ऋणत्रयविमुक्तस्य श्रौतस्मार्तानुवर्तिनः ।
ऋषेस्त्रिमूर्तिरूपस्य फलं विन्देदिदं पठन् ॥ २०७॥

इदं नामसहस्रं यः पठत्येतच्छृणोति च ।
शिवलिंगसहस्रस्य स प्रतिष्ठाफलं लभेत् ॥ २०८॥

इदं किरीटी संजप्य जयी पाशुपतास्त्रभाक् ।
कृष्णस्य प्राणभूतस्सन् कृष्णं सारथिमाप्तवान् ॥ २०९॥

द्रौपद्या दमयन्त्या च सावित्र्या च सुशीलया ।
दुरितानि जितान्येतज्जपादाप्तं च वाञ्छितम् ॥ २१०॥

किमिदं बहुना शंसन्मानवो मोदनिर्भरः ।
ब्रह्मानन्दमवाप्यान्ते कृष्णसायूज्यमाप्नुयात् ॥ २११॥

॥ इति कृष्णसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

श्रीविष्णुधर्मोत्तरतः

॥ श्रीकृष्णसहस्रनामस्तोत्रम् सात्वततन्त्रे ॥

श्रीनारद उवाच ।
कथितं मे त्वया देव हरिनामानुकीर्तनम् ।
पापापहं महासौख्यं भगवद्भक्तिकारणम् ॥ १॥

तत्राहं यानि नामानि कीर्तयामि सुरोत्तम ।
तान्यहं ज्ञातुमिच्छामि साकल्येन कुतूहलात् ॥ २॥

श्रीशिव उवाच ।
भूम्यम्बुतेजसां ये वै परमाणूनपि द्विज ।
शक्यन्ते गणितुं भूयो जन्मभिर्न हरेर्गुणान् ॥ ३॥

तथापि मुख्यं वक्ष्यामि श्रीविष्णोः परमाद्भुतम् ।
नाम्नां सहस्रं पार्वत्यै यदिहोक्तं कृपालुना ॥ ४॥

समाधिनिष्ठं मां दृष्ट्वा पार्वती वरवर्णिनी ।
अपृच्छत्परमं देवं भगवन्तं जगद्गुरुम् ॥ ५॥

तदा तस्यै मया प्रोक्तो मत्परो जगदीश्वरः ।
नाम्नां सहस्रं च तथा गुणकर्मानुसारतः ॥ ६॥

तदहं तेऽभिवक्ष्यामि महाभागवतो भवान् ।
यस्यैकस्मरणेनैव पुमान् सिद्धिमवाप्नुयात् ॥ ७॥

उद्यन्नवीनजलदाभमकुण्ठधिष्ण्यं विद्योतितानलमनोहरपीतवासम् ।
भास्वन्मयूखमुकुटाङ्गदहारयुक्तं काञ्चीकलापवलयाङ्गुलिभिर्विभातम् ॥ ८॥

ब्रह्मादिदेवगणवन्दितपादपद्मं श्रीसेवितं सकलसुन्दरसंनिवेशम् ।
गोगोपवनितामुनिवृन्दजुष्टं कृष्णं पुराणपुरुषं मनसा स्मरामि ॥ ९॥

ओं नमो वासुदेवाय कृष्णाय परमात्मने ।
प्रणतक्लेशसंहर्त्रे परमानन्ददायिने ॥ १०॥

ओं श्रीकृष्णः श्रीपतिः श्रीमान् श्रीधरः श्रीसुखाश्रयः ।
श्रीदाता श्रीकरः श्रीशः श्रीसेव्यः श्रीविभावनः ॥ ११॥

परमात्मा परं ब्रह्म परेशः परमेश्वरः ।

परानन्दः परं धाम परमानन्ददायकः ॥ १२॥

निरालम्बो निर्विकारो निर्लेपो निरवग्रहः ।
नित्यानन्दो नित्यमुक्तो निरीहो निस्पृहप्रियः ॥ १३॥

प्रियंवदः प्रियकरः प्रियदः प्रियसञ्जनः ।
प्रियानुगः प्रियालम्बी प्रियकीर्तिः प्रियात्प्रियः ॥ १४॥

महात्यागी महाभोगी महायोगी महातपाः ।
महात्मा महतां श्रेष्ठो महालोकपतिर्महान् ॥ १५॥

सिद्धार्थः सिद्धसङ्कल्पः सिद्धिदः सिद्धसाधनः ।
सिद्धेशः सिद्धमार्गाग्रः सिद्धलोकैकपालकः ॥ १६॥

इष्टो विशिष्टः शिष्टेष्टो महिष्ठो जिष्णुरुत्तमः ।
ज्येष्ठः श्रेष्ठश्च सर्वेष्टो विष्णुर्भ्राजिष्णुरव्ययः ॥ १७॥

विभुः शम्भुः प्रभुर्भूमा स्वभूः स्वानन्दमूर्तिमान् ।
प्रीतिमान् प्रीतिदाता च प्रीतिदः प्रीतिवर्धनः ॥ १८॥

योगेश्वरो योगगम्यो योगीशो योगपारगः ।
योगदाता योगपतिर्योगसिद्धिविधायकः ॥ १९॥

सत्यव्रतः सत्यपरः त्रिसत्यः सत्यकारणः ।
सत्याश्रयः सत्यहरः सत्पालिः सत्यवर्धनः ॥ २०॥

सर्वानन्दः सर्वहरः सर्वगः सर्ववश्यकृत् ।
सर्वपाता सर्वसुखः सर्वश्रुतिगणार्णवः ॥ २१॥

जनार्दनो जगन्नाथो जगत्त्राता जगत्पिता ।
जगत्कर्ता जगद्धर्ता जगदानन्दमूर्तिमान् ॥ २२॥

धरापतिर्लोकपतिः स्वर्पतिर्जगताम्पतिः ।
विद्यापतिर्वित्तपतिः सत्पतिः कमलापतिः ॥ २३॥

चतुरात्मा चतुर्बाहुश्चतुर्वर्गफलप्रदः ।
चतुर्व्यूहश्चतुर्धामा चतुर्युगविधायकः ॥ २४॥

आदिदेवो देवदेवो देवेशो देवधारणः ।
देवकृद्देवभृद्देवो देवेडितपदाम्बुजः ॥ २५॥

विश्वेश्वरो विश्वरूपी विश्वात्मा विश्वतोमुखः ।
विश्वसूर्विश्वफलदो विश्वगो विश्वनायकः ॥ २६॥

भूतकृद्भूतभृद्भावो भूतात्मा भूतभावनः ।
भूतिदो भूतिविस्तारो विभूतिर्भूतिपालकः ॥ २७॥

नारायणो नारशायी नारसूर्नारजीवनः ।
नारैकफलदो नारमुक्तिदो नारनायकः ॥ २८॥

सहस्ररूपः साहस्रनामा साहस्रविग्रहः ।
सहस्रशीर्षा साहस्रपादाक्षिभुजशीर्षवान् ॥ २९॥

पद्मनाभः पद्मगर्भः पद्मी पद्मनिभेक्षणः ।
पद्मशायी पद्ममाली पद्माङ्कितपदद्वयः ॥ ३०॥

वीर्यवान् स्थैर्यवान् वाग्मी शौर्यवान् धैर्यवान् क्षमी ।
धीमान् धर्मपरो भोगी भगवान् भयनाशनः ॥ ३१॥

जयन्तो विजयो जेता जयदो जयवर्धनः ।
अमानी मानदो मान्यो महिमावान्महाबलः ॥ ३२॥

सन्तुष्टस्तोषदो दाता दमनो दीनवत्सलः ।
ज्ञानी यशस्वान् धृतिमान् सह ओजोबलाश्रयः ॥ ३३॥

हयग्रीवो महातेजा महार्णवविनोदकृत् ।
मधुकैटभविध्वंसी वेदकृद्वेदपालकः ॥ ३४॥

सनत्कुमारः सनकः सनन्दश्च सनातनः ।
अखण्डब्रह्मव्रतवानात्मा योगविवेचकः ॥ ३५॥

श्रीनारदो देवऋषिः कर्माकर्मप्रवर्तकः ।
सात्वतागमकृल्लोकहिताहितप्रसूचकः ॥ ३६॥

आदिकालो यज्ञतत्त्वं धातृनासापुटोद्भवः ।
दन्ताग्रन्यस्तभूगोलो हिरण्याक्षबलान्तकः ॥ ३७॥

पृथ्वीपतिः शीघ्रवेगो रोमान्तर्गतसागरः ।
श्वासावधूतहेमाद्रिः प्रजापतिपतिस्तुतः ॥ ३८॥

अनन्तो धरणीभर्ता पातालतलवासकृत् ।
कामाग्निजवनो नागराजराजो महाद्युतिः ॥ ३९॥

महाकूर्मो विश्वकायः शेषभुक्सर्वपालकः ।
लोकपितृगणाधीशः पितृस्तुतमहापदः ॥ ४०॥

कृपामयः स्वयं व्यक्तिर्ध्रुवप्रीतिविवर्धनः ।
ध्रुवस्तुतपदो विष्णुलोकदो लोकपूजितः ॥ ४१॥

शुक्लः कर्दमसन्तप्तस्तपस्तोषितमानसः ।
मनोऽभीष्टप्रदो हर्षबिन्द्वञ्चितसरोवरः ॥ ४२॥

यज्ञः सुरगणाधीशो दैत्यदानवघातकः ।
मनुत्राता लोकपालो लोकपालकजन्मकृत् ॥ ४३॥

कपिलाख्यः साङ्ख्यपाता कर्दमाङ्गसमुद्भवः ।
सर्वसिद्धगणाधीशो देवहूतिगतिप्रदः ॥ ४४॥

दत्तोऽत्रितनयो योगी योगमार्गप्रदर्शकः ।
अनसूयानन्दकरः सर्वयोगिजनस्तुतः ॥ ४५॥

नारायणो नरऋषिर्धर्मपुत्रो महामनाः ।
महेशशूलदमनो महेशैकवरप्रदः ॥ ४६॥

आकल्पान्ततपोधीरो मन्मथादिमदापहः ।
ऊर्वशीसृग्जितानङ्गो मार्कण्डेयप्रियप्रदः ॥ ४७॥

ऋषभो नाभिसुखदो मेरुदेवीप्रियात्मजः ।
योगिराजद्विजस्रष्टा योगचर्याप्रदर्शकः ॥ ४८॥

अष्टबाहुर्दक्षयज्ञपावनोऽखिलसत्कृतः ।
दक्षेशद्वेषशमनो दक्षज्ञानप्रदायकः ॥ ४९॥

प्रियव्रतकुलोत्पन्नो गयनामा महायशाः ।

उदारकर्मा बहुविन्महागुणगणार्णवः ॥ ५०॥

हंसरूपी तत्त्ववक्ता गुणागुणविवेचकः ।
धातृलज्जाप्रशमनो ब्रह्मचारिजनप्रियः ॥ ५१॥

वैश्यः पृथुः पृथ्विदोग्धा सर्वजीवनदोहकृत् ।
आदिराजो जनावासकारको भूसमीकरः ॥ ५२॥

प्रचेतोऽभिष्टुतपदः शान्तमूर्तिः सुदर्शनः ।
दिवारात्रिगणाधीशः केतुमानजनाश्रयः ॥ ५३॥

श्रीकामदेवः कमलाकामकेलिविनोदकृत् ।
स्वपादरतिदोऽभीष्टसुखदो दुःखनाशनः ॥ ५४॥

विभुर्धर्मभृतां श्रेष्ठो वेदशीर्षो द्विजात्मजः ।
अष्टाशीतिसहस्राणां मुनीनामुपदेशदः ॥ ५५॥

सत्यसेनो यक्षरक्षोदहनो दीनपालकः ।
इन्द्रमित्रः सुरारिघ्नः सूनृताधर्मनन्दनः ॥ ५६॥

हरिर्गजवरत्राता ग्राहपाशविनाशकः ।
त्रिकूटाद्रिवनश्लाघी सर्वलोकहितैषणः ॥ ५७॥

वैकुण्ठशुभ्रासुखदो विकुण्ठासुन्दरीसुतः ।
रमाप्रियकरः श्रीमान्निजलोकप्रदर्शकः ॥ ५८॥

विप्रशापपरीखिन्ननिर्जरार्तिनिवारणः ।
दुग्धाब्धिमथनो विप्रो विराजतनयोऽजितः ॥ ५९॥

मन्दाराद्रिधरः कूर्मो देवदानवशर्मकृत् ।
जम्बूद्वीपसमः स्रष्टा पीयूषोत्पत्तिकारणम् ॥ ६०॥

धन्वन्तरी रुक्।ग्शमनोऽमृतधुक्रुक्प्रशान्तकः ।
आयुर्वेदकरो वैद्यराजो विद्याप्रदायकः ॥ ६१॥

देवाभयकरो दैत्यमोहिनी कामरूपिणी ।
गीर्वाणामृतपो दुष्टदैत्यदानववञ्चकः ॥ ६२॥

महामत्स्यो महाकायः शल्कान्तर्गतसागरः ।
वेदारिदैत्यदमनो व्रीहिबीजसुरक्षकः ॥ ६३॥

पुच्छाघातभ्रमत्सिन्धुः सत्यव्रतप्रियप्रदः ।
भक्तसत्यव्रतत्राता योगत्रयप्रदर्शकः ॥ ६४॥

नरसिंहो लोकजिह्वः शङ्कुकर्णो नखायुधः ।
सटावधूतजलदो दन्तद्युतिजितप्रभः ॥ ६५॥

हिरण्यकशिपुध्वंसी बहुदानवदर्पहा ।
प्रह्लादस्तुतपादाब्जो भक्तसंसारतापहा ॥ ६६॥

ब्रह्मेन्द्ररुद्रभीतिघ्नो देवकार्यप्रसाधकः ।
ज्वलज्ज्वलनसङ्काशः सर्वभीतिविनाशकः ॥ ६७॥

महाकलुषविध्वंसी सर्वकामवरप्रदः ।
कालविक्रमसंहर्ता ग्रहपीडाविनाशकः ॥ ६८॥

सर्वव्याधिप्रशमनः प्रचण्डरिपुदण्डकृत् ।
उग्रभैरवसन्त्रस्तहरार्तिविनिवारकः ॥ ६९॥

ब्रह्मचर्मावृतशिराः शिवशीर्षैकनूपुरः ।
द्वादशादित्यशीर्षैकमणिर्दिक्पालभूषणः ॥ ७०॥

वामनोऽदितिभीतिघ्नो द्विजातिगणमण्डनः ।
त्रिपदव्याजयाञ्चाप्तबलित्रैलोक्यसम्पदः ॥ ७१॥

पन्नखक्षतब्रह्माण्डकटाहोऽमितविक्रमः । pannagakShata?
स्वर्धुनीतीर्थजननो ब्रह्मपूज्यो भयापहः ॥ ७२॥

स्वाङ्घ्रिवारिहताघौघो विश्वरूपैकदर्शनः ।
बलिप्रियकरो भक्तस्वर्गदोग्धा गदाधरः ॥ ७३॥

जामदग्न्यो महावीर्यः परशुभृत्कार्तवीर्यजित् ।
सहस्रार्जुनसंहर्ता सर्वक्षत्रकुलान्तकः ॥ ७४॥

निःक्षत्रपृथ्वीकरणो वीरजिद्विप्रराज्यदः ।
द्रोणास्त्रवेदप्रवदो महेशगुरुकीर्तिदः ॥ ७५॥

सूर्यवंशाब्जतरणिः श्रीमद्दशरथात्मजः ।
श्रीरामो रामचन्द्रश्च रामभद्रोऽमितप्रभः ॥ ७६॥

नीलवर्णप्रतीकाशः कौसल्याप्राणजीवनः ।
पद्मनेत्रः पद्मवक्त्रः पद्माङ्कितपदाम्बुजः ॥ ७७॥

प्रलम्बबाहुश्चार्वङ्गो रत्नाभरणभूषितः ।
दिव्याम्बरो दिव्यधनुर्दिष्टदिव्यास्त्रपारगः ॥ ७८॥

निस्त्रिंशपाणिर्वीरेशोऽपरिमेयपराक्रमः ।
विश्वामित्रगुरुर्धन्वी धनुर्वेदविदुत्तमः ॥ ७९॥

ऋजुमार्गनिमित्तेषु सङ्घताडितताडकः ।
सुबाहुर्बाहुवीर्याढ्यबहुराक्षसघातकः ॥ ८०॥

प्राप्तचण्डीशदोर्दण्डचण्डकोदण्डखण्डनः ।
जनकानन्दजनको जानकीप्रियनायकः ॥ ८१॥

अरातिकुलदर्पघ्नो ध्वस्तभार्गवविक्रमः ।
पितृवाक्त्यक्तराज्यश्रीवनवासकृतोत्सवः ॥ ८२॥

विराधराधदमनश्चित्रकूटाद्रिमन्दिरः ।
द्विजशापसमुच्छन्नदण्डकारण्यकर्मकृत् ॥ ८३॥

चतुर्दशसहस्रोग्रराक्षसघ्नः खरान्तकः ।
त्रिशिरःप्राणशमनो दुष्टदूषणदूषणः ॥ ८४॥

छद्ममारीचमथनो जानकीविरहार्तिहृत् ।
जटायुषः क्रियाकारी कबन्धवधकोविदः ॥ ८५॥

ऋष्यमूकगुहावासी कपिपञ्चमसख्यकृत् ।
वामपादाग्रनिक्षिप्तदुन्दुभ्यस्थिबृहद्गिरिः ॥ ८६॥

सकण्टकारदुर्भेदसप्ततालप्रभेदकः ।
किष्किन्धाधिपवालिघ्नो मित्रसुग्रीवराज्यदः ॥ ८७॥

आञ्जनेयस्वलाङ्गूलदग्धलङ्कामहोदयः ।

सीताविरहविस्पष्टरोषक्षोभितसागरः ॥ ८८॥

गिरिकूटसमुत्क्षेपसमुद्राद्भुतसेतुकृत् ।
पादप्रहारसन्त्रस्तविभीषणभयापहः ॥ ८९॥

अङ्गदोक्तिपरिक्लिष्टघोररावणसैन्यजित् ।
निकुम्भकुम्भधूम्राक्षकुम्भकर्णादिवीरहा ॥ ९०॥

कैलाससहनोन्मत्तदशाननशिरोहरः ।
अग्निसंस्पर्शसंशुद्धसीतासंवरणोत्सुकः ॥ ९१॥

कपिराक्षसराजाङ्गप्राप्तराज्यनिजाश्रयः ।
अयोध्याधिपतिः सर्वराजन्यगणशेखरः ॥ ९२॥

अचिन्त्यकर्मा नृपतिः प्राप्तसिंहासनोदयः ।
दुष्टदुर्बुद्धिदलनो दीनहीनैकपालकः ॥ ९३॥

सर्वसम्पत्तिजननस्तिर्यङ्न्यायविवेचकः ।
शूद्रघोरतपःप्लुष्टद्विजपुत्रैकजीवनः ॥ ९४॥

दुष्टवाक्क्लिष्टहृदयः सीतानिर्वासकारकः ।
तुरङ्गमेधक्रतुयाट्श्रीमत्कुशलवात्मजः ॥ ९५॥

सत्यार्थत्यक्तसौमित्रिः सून्नीतजनसङ्ग्रहः ।
सत्कर्णपूरसत्कीर्तिः कीर्त्यालोकाघनाशनः ॥ ९६॥

भरतो ज्येष्ठपादाब्जरतित्यक्तनृपासनः ।
सर्वसद्गुणसम्पन्नः कोटिगन्धर्वनाशकः ॥ ९७॥

लक्ष्मणो ज्येष्ठनिरतो देववैरिगणान्तकः ।
इन्द्रजित्प्राणशमनो भ्रातृमान् त्यक्तविग्रहः ॥ ९८॥

शत्रुघ्नोऽमित्रशमनो लवणान्तककारकः ।
आर्यभ्रातृजनश्लाघ्यः सतां श्लाघ्यगुणाकरः ॥ ९९॥

वटपत्त्रपुटस्थायी श्रीमुकुन्दोऽखिलाश्रयः ।
तनूदरार्पितजगन्मृकण्डतनयः खगः ॥ १००॥

आद्यो देवगणाग्रण्यो मितस्तुतिनतिप्रियः ।
वृत्रघोरतनुत्रस्तदेवसन्मन्त्रसाधकः ॥ १०१॥

ब्रह्मण्यो ब्राह्मणश्लाघी ब्रह्मण्यजनवत्सलः ।
गोष्पदाप्सुगलद्गात्रवालखिल्यजनाश्रयः ॥ १०२॥

दौस्वस्तिर्यज्वनां श्रेष्ठो नृपविस्मयकारकः ।
तुरङ्गमेधबहुकृद्वदान्यगणशेखरः ॥ १०३॥

वासवीतनयो व्यासो वेदशाखानिरूपकः ।
पुराणभारताचार्यः कलिलोकहितैषणः ॥ १०४॥

रोहिणीहृदयानन्दो बलभद्रो बलाश्रयः ।
सङ्कर्षणः सीरपाणिः मुसलास्त्रोऽमलद्युतिः ॥ १०५॥

शङ्खकुन्देन्दुश्वेताङ्गस्तालभिद्धेनुकान्तकः ।
मुष्टिकारिष्टहननो लाङ्गलाकृष्टयामुनः ॥ १०६॥

प्रलम्बप्राणहा रुक्मीमथनो द्विविदान्तकः ।
रेवतीप्रीतिदो रामारमणो बल्वलान्तकः ॥ १०७॥

हस्तिनापुरसङ्कर्षी कौरवार्चितसत्पदः ।
ब्रह्मादिस्तुतपादाब्जो देवयादवपालकः ॥ १०८॥

मायापतिर्महामायो महामायानिदेशकृत् ।
यदुवंशाब्धिपूर्णेन्दुर्बलदेवप्रियानुजः ॥ १०९॥

नराकृतिः परं ब्रह्म परिपूर्णः परोदयः ।
सर्वज्ञानादिसम्पूर्णः पूर्णानन्दः पुरातनः ॥ ११०॥

पीताम्बरः पीतनिद्रः पीतवेश्ममहातपाः ।
महोरस्को महाबाहुर्महार्हमणिकुण्डलः ॥ १११॥

लसद्गण्डस्थलीहैममौलिमालाविभूषितः ।
सुचारुकर्णः सुभ्राजन्मकराकृतिकुण्डलः ॥ ११२॥

नीलकुञ्चितसुस्निग्धकुन्तलः कौमुदीमुखः ।
सुनासः कुन्ददशनो लसत्कोकनदाधरः ॥ ११३॥

सुमन्दहासो रुचिरभ्रूमण्डलविलोकनः ।
कम्बुकण्ठो बृहद्ब्रह्मा वलयाङ्गदभूषणः ॥ ११४॥

कौस्तुभी वनमाली च शङ्खचक्रगदाब्जभृत् ।
श्रीवत्सलक्ष्म्या लक्ष्याङ्गः सर्वलक्षणलक्षणः ॥ ११५॥

दलोदरो निम्ननाभिर्निरवद्यो निराश्रयः ।
नितम्बबिम्बव्यालम्बिकिङ्किणीकाञ्चिमण्डितः ॥ ११६॥

समजङ्घाजानुयुग्मः सुचारुरुचिराजितः ।
ध्वजवज्राङ्कुशाम्भोजशराङ्कितपदाम्बुजः ॥ ११७॥

भक्तभ्रमरसङ्घातपीतपादाम्बुजासवः ।
नखचन्द्रमणिज्योत्स्नाप्रकाशितमहामनाः ॥ ११८॥

पादाम्बुजयुगन्यस्तलसन्मञ्जीरराजितः ।
स्वभक्तहृदयाकाशलसत्पङ्कजविस्तरः ॥ ११९॥

सर्वप्राणिजनानन्दो वसुदेवनुतिप्रियः ।
देवकीनन्दनो लोकनन्दिकृद्भक्तभीतिभित् ॥ १२०॥

शेषानुगः शेषशायी यशोदानतिमानदः ।
नन्दानन्दकरो गोपगोपीगोकुलबान्धवः ॥ १२१॥

सर्वव्रजजनानन्दी भक्तवल्लभवल्लभः ।
वल्यव्यङ्गलसद्गात्रो बल्लवीबाहुमध्यगः ॥ १२२॥

पीतपूतनिकास्तन्यः पूतनाप्राणशोषणः ।
पूतनोरस्थलस्थायी पूतनामोक्षदायकः ॥ १२३॥

समागतजनानन्दी शकटोच्चाटकारकः ।
प्राप्तविप्राशिषोऽधीशो लघिमादिगुणाश्रयः ॥ १२४॥

तृणावर्तगलग्राही तृणावर्तनिषूदनः ।
जनन्यानन्दजनको जनन्या मुखविश्वदृक् ॥ १२५॥

बालक्रीडारतो बालभाषालीलादिनिर्वृतः ।

गोपगोपीप्रियकरो गीतनृत्यानुकारकः ॥ १२६॥

नवनीतविलिप्ताङ्गो नवनीतलवप्रियः ।
नवनीतलवाहारी नवनीतानुतस्करः ॥ १२७॥

दामोदरोऽर्जुनोन्मूलो गोपैकमतिकारकः ।
वृन्दावनवनक्रीडो नानाक्रीडाविशारदः ॥ १२८॥

वत्सपुच्छसमाकर्षी वत्सासुरनिषूदनः ।
बकारिरघसंहारी बालाद्यन्तकनाशनः ॥ १२९॥

यमुनानिलसञ्जुष्टसुमृष्टपुलिनप्रियः ।
गोपालबालपूगस्थः स्निग्धदध्यन्नभोजनः ॥ १३०॥

गोगोपगोपीप्रियकृद्वनभृन्मोहखण्डनः ।
विधातुर्मोहजनकोऽत्यद्भुतैश्वर्यदर्शकः ॥ १३१॥

विधिस्तुतपदाम्भोजो गोपदारकबुद्धिभित् ।
कालीयदर्पदलनो नागनारीनुतिप्रियः ॥ १३२॥

दावाग्निशमनः सर्वव्रजभृज्जनजीवनः ।
मुञ्जारण्यप्रवेशाप्तकृच्छ्रदावाग्निदारणः ॥ १३३॥

सर्वकालसुखक्रीडो बर्हिबर्हावतंसकः ।
गोधुग्वधूजनप्राणो वेणुवाद्यविशारदः ॥ १३४॥

गोपीपिधानारुन्धानो गोपीव्रतवरप्रदः ।
विप्रदर्पप्रशमनो विप्रपत्नीप्रसाददः ॥ १३५॥

शतक्रतुवरध्वंसी शक्रदर्पमदापहः ।
धृतगोवर्धनगिरिर्व्रजलोकाभयप्रदः ॥ १३६॥

इन्द्रकीर्तिलसत्कीर्तिर्गोविन्दो गोकुलोत्सवः ।
नन्दत्राणकरो देवजलेशेडितसत्कथः ॥ १३७॥

व्रजवासिजनश्लाघ्यो निजलोकप्रदर्शकः ।
सुवेणुनादमदनोन्मत्तगोपीविनोदकृत् ॥ १३८॥

गोधुग्वधूदर्पहरः स्वयशःकीर्तनोत्सवः ।
व्रजाङ्गनाजनारामो व्रजसुन्दरिवल्लभः ॥ १३९॥

रासक्रीडारतो रासमहामण्डलमण्डनः ।
वृन्दावनवनामोदी यमुनाकूलकेलिकृत् ॥ १४०॥

गोपिकागीतिकागीतः शङ्खचूडशिरोहरः ।
महासर्पमुखग्रस्तत्रस्तनन्दविमोचकः ॥ १४१॥

सुदर्शनार्चितपदो दुष्टारिष्टविनाशकः ।
केशिद्वेषो व्योमहन्ता श्रुतनारदकीर्तनः ॥ १४२॥

अक्रूरप्रियकृत्क्रूररजकघ्नः सुवेशकृत् ।
सुदामादत्तमालाढ्यः कुब्जाचन्दनचर्चितः ॥ १४३॥

मथुराजनसंहर्षी चण्डकोदण्डखण्डकृत् ।
कंससैन्यसमुच्छेदी वणिग्विप्रगणार्चितः ॥ १४४॥

महाकुवलयापीडघाती चाणूरमर्दनः । ?
रङ्गशालागतापारनरनारीकृतोत्सवः ॥ १४५॥

कंसध्वंसकरः कंसस्वसारूप्यगतिप्रदः ।
कृतोग्रसेननृपतिः सर्वयादवसौख्यकृत् ॥ १४६॥

तातमातृकृतानन्दो नन्दगोपप्रसाददः ।
श्रितसान्दीपनिगुरुर्विद्यासागरपारगः ॥ १४७॥

दैत्यपञ्चजनध्वंसी पाञ्चजन्यदरप्रियः ।
सान्दीपनिमृतापत्यदाता कालयमार्चितः ॥ १४८॥

सैरन्ध्रीकामसन्तापशमनोऽक्रूरप्रीतिदः ।
शार्ङ्गचापधरो नानाशरसन्धानकोविदः ॥ १४९॥

अभेद्यदिव्यकवचः श्रीमद्दारुकसारथिः ।
खगेन्द्रचिह्नितध्वजश्चक्रपाणिर्गदाधरः ॥ १५०॥

नन्दकीयदुसेनाढ्योऽक्षयबाणनिषङ्गवान् ।
सुरासुराजेयरण्यो जितमागधयूथपः ॥ १५१॥

मागधध्वजिनीध्वंसी मथुरापुरपालकः ।
द्वारकापुरनिर्माता लोकस्थितिनियामकः ॥ १५२॥

सर्वसम्पत्तिजननः स्वजनानन्दकारकः ।
कल्पवृक्षाक्षितमहिः सुधर्मानीतभूतलः ॥ १५३॥

यवनासुरसंहर्ता मुचुकुन्देष्टसाधकः ।
रुक्मिणीद्विजसंमन्त्ररथैकगतकुण्डिनः ॥ १५४॥

रुक्मिणीहारको रुक्मिमुण्डमुण्डनकारकः ।
रुक्मिणीप्रियकृत्साक्षाद्रुक्मिणीरमणीपतिः ॥ १५५॥

रुक्मिणीवदनाम्भोजमधुपानमधुव्रतः ।
स्यमन्तकनिमित्तात्मभक्तर्क्षाधिपजित्शुचिः ॥ १५६॥

जाम्बवार्चितपादाब्जः साक्षाज्जाम्बवतीपतिः ।
सत्यभामाकरग्राही कालिन्दीसुन्दरीप्रियः ॥ १५७॥

सुतीक्ष्णशृङ्गवृषभसप्तजिद्राजयूथभिद् ।
नग्नजित्तनयासत्यानायिकानायकोत्तमः ॥ १५८॥

भद्रेशो लक्ष्मणाकान्तो मित्रविन्दाप्रियेश्वरः ।
मुरुजित्पीठसेनानीनाशनो नरकान्तकः ॥ १५९॥

धरार्चितपदाम्भोजो भगदत्तभयापहा ।
नरकाहृतदिव्यस्त्रीरत्नवाहादिनायकः ॥ १६०॥

अष्टोत्तरशतद्व्यष्टसहस्रस्त्रीविलासवान् ।
सत्यभामाबलावाक्यपारिजातापहारकः ॥ १६१॥

देवेन्द्रबलभिज्जायाजातनानाविलासवान् ।
रुक्मिणीमानदलनः स्त्रीविलासाविमोहितः ॥ १६२॥

कामतातः साम्बसुतोऽसङ्ख्यपुत्रप्रपौत्रवान् ।
उशायानितपौत्रार्थबाणबाहुसस्रछित् ॥ १६३॥

नन्द्यादिप्रमथध्वंसी लीलाजितमहेश्वरः ।

महादेवस्तुतपदो नृगदुःखविमोचकः ॥ १६४॥

ब्रह्मस्वापहरक्लेशकथास्वजनपालकः ।
पौण्ड्रकारिः काशिराजशिरोहर्ता सदाजितः ॥ १६५॥

सुदक्षिणव्रताराध्यशिवकृत्यानलान्तकः ।
वाराणसीप्रदहनो नारदेक्षितवैभवः ॥ १६६॥

अद्भुतैश्वर्यमहिमा सर्वधर्मप्रवर्तकः ।
जरासन्धनिरोधार्तभूभुजेरितसत्कथः ॥ १६७॥

नारदेरितसन्मित्रकार्यगौरवसाधकः ।
कलत्रपुत्रसन्मित्रसद्वृत्ताप्तगृहानुगः ॥ १६८॥

जरासन्धवधोद्योगकर्ता भूपतिशर्मकृत् ।
सन्मित्रकृत्याचरितो राजसूयप्रवर्तकः ॥ १६९॥

सर्वर्षिगणसंस्तुत्यश्चैद्यप्राणनिकृन्तकः ।
इन्द्रप्रस्थजनैः पूज्यो दुर्योधनविमोहनः ॥ १७०॥

महेशदत्तसौभाग्यपुरभिच्छत्रुघातकः ।
दन्तवक्त्ररिपुच्छेत्ता दन्तवक्त्रगतिप्रदः ॥ १७१॥

विदूरथप्रमथनो भूरिभारावतारकः ।
पार्थदूतः पार्थहितः पार्थार्थः पार्थसारथिः ॥ १७२॥

पार्थमोहसमुच्छेदी गीताशास्त्रप्रदर्शकः ।
पार्थबाणगतप्राणवीरकैवल्यरूपदः ॥ १७३॥

दुर्योधनादिदुर्वृत्तदहनो भीष्ममुक्तिदः ।
पार्थाश्वमेधाहरकः पार्थराज्यप्रसाधकः ॥ १७४॥

पृथाभीष्टप्रदो भीमजयदो विजयप्रदः ।
युधिष्ठिरेष्टसन्दाता द्रौपदीप्रीतिसाधकः ॥ १७५॥

सहदेवेरितपदो नकुलार्चितविग्रहः ।
ब्रह्मास्त्रदग्धगर्भस्थपूरुवंशप्रसाधकः ॥ १७६॥

पौरवेन्द्रपुरस्त्रीभ्यो द्वारकागमनोत्सवः ।
आनर्तदेशनिवसत्प्रजेरितमहत्कथः ॥ १७७॥

प्रियप्रीतिकरो मित्रविप्रदारिद्र्यभञ्जनः ।
तीर्थापदेशसन्मित्रप्रियकृन्नन्दनन्दनः ॥ १७८॥

गोपीजनज्ञानदाता तातक्रतुकृतोत्सवः ।
सद्वृत्तवक्ता सद्वृत्तकर्ता सद्वृत्तपालकः ॥ १७९॥

तातात्मज्ञानसन्दाता देवकीमृतपुत्रदः ।
श्रुतदेवप्रियकरो मैथिलानन्दवर्धनः ॥ १८०॥

पार्थदर्पप्रशमनो मृतविप्रसुतप्रदः ।
स्त्रीरत्नवृन्दसन्तोषी जनकेलिकलोत्सवः ॥ १८१॥

चन्द्रकोटिजनानन्दी भानुकोटिसमप्रभः ।
कृतान्तकोटिदुर्लङ्घ्यः कामकोटिमनोहरः ॥ १८२॥

यक्षराट्कोटिधनवान्मरुत्कोटिस्ववीर्यवान् ।
समुद्रकोटिगम्भीरो हिमवत्कोट्यकम्पनः ॥ १८३॥

कोट्यश्वमेधाढ्यहरः तीर्थकोट्यधिकाह्वयः ।
पीयूषकोटिमृत्युघ्नः कामधुक्कोट्यभीष्टदः ॥ १८४॥

शक्रकोटिविलासाढ्यः कोटिब्रह्माण्डनायकः ।
सर्वामोघोद्यमोऽनन्तकीर्तिनिःसीमपौरुषः ॥ १८५॥

सर्वाभीष्टप्रदयशाः पुण्यश्रवणकीर्तनः ।
ब्रह्मादिसुरसङ्गीतवीतमानुषचेष्टितः ॥ १८६॥

अनादिमध्यनिधनो वृद्धिक्षयविवर्जितः ।
स्वभक्तोद्धवमुख्यैकज्ञानदो ज्ञानविग्रहः ॥ १८७॥

विप्रशापच्छलध्वस्तयदुवंशोग्रविक्रमः ।
सशरीरजराव्याधस्वर्गदः स्वर्गिसंस्तुतः ॥ १८८॥

मुमुक्षुमुक्तविषयीजनानन्दकरो यशः ।
कलिकालमलध्वंसियशाः श्रवणमङ्गलः ॥ १८९॥

भक्तप्रियो भक्तहितो भक्तभ्रमरपङ्कजः ।
स्मृतमात्राखिलत्राता यन्त्रमन्त्रप्रभञ्जकः ॥ १९०॥

सर्वसम्पत्स्राविनामा तुलसीदामवल्लभः ।
अप्रमेयवपुर्भास्वदनर्घ्याङ्गविभूषणः ॥ १९१॥

विश्वैकसुखदो विश्वसज्जनानन्दपालकः ।
सर्वदेवशिरोरत्नमद्भुतानन्तभोगवान् ॥ १९२॥

अधोक्षजो जनाजीव्यः सर्वसाधुजनाश्रयः ।
समस्तभयभिन्नामा स्मृतमात्रार्तिनाशकः ॥ १९३॥

स्वयशःश्रवणानन्दजनरागी गुणार्णवः ।
अनिर्देश्यवपुस्तप्तशरणो जीवजीवनः ॥ १९४॥

परमार्थः परंवेद्यः परज्योतिः परागतिः ।
वेदान्तवेद्यो भगवाननन्तसुखसागरः ॥ १९५॥

जगद्बन्धध्वंसयशा जगज्जीवजनाश्रयः ।
वैकुण्ठलोकैकपतिर्वैकुण्ठजनवल्लभः ॥ १९६॥

प्रद्युम्नो रुक्मिणीपुत्रः शम्बरघ्नो रतिप्रियः ।
पुष्पधन्वा विश्वजयी द्युमत्प्राणनिषूदकः ॥ १९७॥

अनिरुद्धः कामसुतः शब्दयोनिर्महाक्रमः ।
उषापतिर्वृष्णिपतिर्हृषीकेशो मनःपतिः ॥ १९८॥

श्रीमद्भागवताचार्यः सर्ववेदान्तसागरः ।
शुकः सकलधर्मज्ञः परीक्षिन्नृपसत्कृतः ॥ १९९॥

श्रीबुद्धो दुष्टबुद्धिघ्नो दैत्यवेदबहिष्करः ।
पाखण्डमार्गप्रवदो निरायुधजगज्जयः ॥ २००॥

कल्की कलियुगाच्छादी पुनः सत्यप्रवर्तकः ।
विप्रविष्णुयशोऽपत्यो नष्टधर्मप्रवर्तकः ॥ २०१॥

सारस्वतः सार्वभौमो बलित्रैलोक्यसाधकः ।

अष्टम्यन्तरसद्धर्मवक्ता वैरोचनिप्रियः ॥ २०२॥

आपः करो रमानाथोऽमरारिकुलकृन्तनः ।
सुरेन्द्रहितकृद्धीरवीरमुक्तिबलप्रदः ॥ २०३॥

विष्वक्सेनः शम्भुसखो दशमान्तरपालकः ।
ब्रह्मसावर्णिवंशाब्धिहितकृद्विश्वर्धनः ॥ २०४॥

धर्मसेतुरधर्मघ्नो वैद्यतन्त्रपदप्रदः ।
असुरान्तकरो देवार्थकसूनुः सुभाषणः ॥ २०५॥

स्वधामा सूनृतासूनुः सत्यतेजो द्विजात्मजः ।
द्विषन्मनुयुगत्राता पातालपुरदारणः ॥ २०६॥

दैवहोत्रिर्वार्हतोयो दिवस्पतिरतिप्रियः ।
त्रयोदशान्तरत्राता योगयोगिजनेश्वरः ॥ २०७॥

सत्त्रायणो बृहद्बाहुर्वैनतेयो विदुत्तमः ।
कर्मकाण्डैकप्रवदो वेदतन्त्रप्रवर्तकः ॥ २०८॥

परमेष्ठी सुरज्येष्ठो ब्रह्मा विश्वसृजाम्पतिः ।
अब्जयोनिर्हंसवाहः सर्वलोकपितामहः ॥ २०९॥

विष्णुः सर्वजगत्पाता शान्तः शुद्धः सनातनः ।
द्विजपूज्यो दयासिन्धुः शरण्यो भक्तवत्सलः ॥ २१०॥

रुद्रो मृडः शिवः शास्ता शम्भुः सर्वहरो हरः ।
कपर्दी शङ्करः शूली त्र्यक्षोऽभेद्यो महेश्वरः ॥ २११॥

सर्वाध्यक्षः सर्वशक्तिः सर्वार्थः सर्वतोमुखः ।
सर्वावासः सर्वरूपः सर्वकारणकारणम् ॥ २१२॥

इत्येतत्कथितं विप्र विष्णोर्नामसहस्रकम् ।
सर्वपापप्रशमनं सर्वाभीष्टफलप्रदम् ॥ २१३॥

मनःशुद्धिकरं चाशु भगवद्भक्तिवर्धनम् ।
सर्वविघ्नहरं सर्वाश्चर्यैश्वर्यप्रदायकम् ॥ २१४॥

सर्वदुःखप्रशमनं चातुर्वर्ग्यफलप्रदम् ।
श्रद्धया परया भक्त्या श्रवणात्पठनाज्जपात् ॥ २१५॥

प्रत्यहं सर्ववर्णानां विष्णुपादाश्रितात्मनाम् ।
एतत्पठन् द्विजो विद्यां क्षत्रियः पृथिवीमिमाम् ॥ २१६॥

वैश्यो महानिधिं शूद्रो वाञ्छितां सिद्धिमाप्नुयात् ।
द्वात्रिंशदपराधान्यो ज्ञानाज्ञानाच्चरेद्धरेः ॥ २१७॥

नाम्ना दशापराधांश्च प्रमादादाचरेद्यदि ।
समाहितमना ह्येतत्पठेद्वा श्रावयेज्जपेत् ॥ २१८॥

स्मरेद्वा शृणुयाद्वापि तेभ्यः सद्यः प्रमुच्यते ।
नातः परतरं पुण्यं त्रिषु लोकेषु विद्यते ॥ २१९॥

यस्यैककीर्तनेनापि भवबन्धाद्विमुच्यते ।
अतस्त्वं सततं भक्त्या श्रद्धया कीर्तनं कुरु ॥ २२०॥

विष्णोर्नामसहस्रं ते भगवत्प्रीतिकारणम् ।
श्रीनारद उवाच ।
धन्योऽस्म्यनुगृहीतोऽस्मि त्वयातिकरुणात्मना ।
यतः कृष्णस्य परमं सहस्रं नामकीर्तितम् ॥ २२१॥

यद्यालस्यात्प्रमादाद्वा सर्वं पठितुमन्वहम् ।
न शक्नोमि तदा देव किं करोमि वद प्रभो ॥ २२२॥

श्रीशिव उवाच ।
यदि सर्वं न शक्नोषि प्रत्यहं पठितुं द्विज ।
तदा कृष्णेति कृष्णेति कृष्णेति प्रत्यहं वद ॥ २२३॥

एतेन तव विप्रर्षे सर्वं सम्पद्यते सकृत् ।
किं पुनर्भगवन्नाम्नां सहस्रस्य प्रकीर्तनात् ॥ २२४॥

यन्नामकीर्तनेनैव पुमान् संसारसागरम् ।
तरत्यद्धा प्रपद्ये तं कृष्णं गोपालरूपिणम् ॥ २२५॥

इति सात्वततन्त्रे श्रीकृष्णसहस्रनामषष्ठः पटलः ॥६॥